

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

Kronika

svetovnih in domačih dogodkov

7 leto / številka 6

V Celovcu, dne 10. februarja 1955

Cena 1 šilling

Azija in Evropa

Malenkov odstopil

KRATKE VESTI

Dvoje težišč svetovne politike se je v zadnjem času jasno izoblikovalo. V Aziji veliki otok Formoza in v Evropi pa slej ko prej vprašanje oborožitve Nemčije.

Otok Formoza meri 36.000 kvadratnih kilometrov, to je približno štirikratna velikost Koroške in šteje nad 7 milijonov prebivalcev. Gospodarsko gledano otok ni tako važen kakor v strateškem oziru. Riž, sladkor, čaj in banane so pridelki tamošnjega prebivalstva. Politično je pripadal ta otok do druge vojne Japonski. Po zmagi komunistične revolucije na Kitajskem se je na otok Formozo umaknil predstavnik nacionalne Kitajske Čankajšek, katerega so Amerikanci podpirali in ga tudi danes podpirajo. Na Formozo se je umaknilo z njim tudi kakih pol milijona vojakov v upanju, da bodo zopet v doglednem času stopili na kitajsko celino. V tem upanju so tudi Amerikanci dajali vso vojaško in gospodarsko podporo in so držali Čankajškove zastopnike kot predstavnike celotne Kitajske v Organizaciji združenih narodov. Po političnem pomenu seve komunistična Kitajska zahteva članstvo v Organizaciji združenih narodov zase, ker dejansko ona predstavlja kitajsko prebivalstvo. V tej svoji zahtevi nudi komunistični Kitajski Sovjetska zveza vso pomoč. To osrednje vprašanje azijske politike postaja seve vsak dan bolj pereče. Če bi se komunistični Kitajski posrečilo, da zasede še otok Formozo, potem seve nikakor ne bi bilo več mogoče zabraniti rdeči Kitajski članstva pri Združenih narodih.

Odkar si je pustil dati ameriški predsednik Eisenhower pooblastila od ameriškega parlamenta za slučaj vojnih zapletljivost otkoli otoka Formoze in sicer tako jasno, da bi Amerika v slučaju resnega napada na otok s strani rdeče Kitajske segla tudi po vojnih sredstvih, je po vsej verjetnosti vojna nevarnost manjša, kakor je bila prej. Dokler je rdeča Kitajska še mogla računati z možnostjo, da se Amerikanci ne bodo vmešavali, tako dolgo je bila možnost napada na Formozo na dlani. Da bi se pa ameriško stališče še bolj jasno izkazalo, si je Eisenhower pravico, katero ima itak že po ustavi, dal potrditi še od parlamenta, ki je skoraj soglasno odobril prezidentov načrt.

Tako bo torej kitajsko vprašanje ostalo znanprej rešeno po azijskem receptu. Dve Kitajski, rdeča na eni in nacionalna na drugi strani. Tako so rešili pred letom korejsko vprašanje, tako so rešili pred pol leta vprašanje Indokine. Vsak drži svoje. Danes pač vsekako izgleda, da je ravno odločno ameriško stališče v vprašanju otoka Formoze preprečilo za enkrat novo svetovno vojno. Tako jasnega stališča zapadnih vele-sil ni bilo, ko je leta 1939 Hitler začel drugo svetovno vojno tudi v mislih in željah, da zapadne velesile ne bodo posegle vmes, kakor niso tega storile pri napadu na Avstrijo in na Češkoslovaško. Tako je severna Koreja napadla južno Korejo v upanju in računu, da Združeni narodi ne bodo posegli vmes. Vsi navedeni slučajji pač potrjujejo stari latinski pregovor: „Ce hočeš imeti mir, pripravljaj vojno!“

Medtem ko rdeča Kitajska pritiska na vzhodu na bolečo rano svetovno-političnega položaja, dela isto Sovjetska zveza na zahodu. Sovjeti izvajajo izredno močan pritisk na Nemčijo in Francijo, ker bosta ti dve — ali pravilneje — ta dva parlamenta odločila o vsem nadaljnjem razvoju svetovne politike. Končna odločitev francoskega parlamenta o nemški oborožitvi je še zelo dvomljiva. Nova vladna kriza je le izraz globokega nezaupanja francoskega naroda do vsega tega vprašanja. Istočasno se tudi v Nemčiji sami pojavljajo večje težave, kakor jih je bilo ravno tu pričakovati.

Medtem ko je v Aziji odločno ameriško

Dvoboj med Malenkovom in Hruščevom za oblast v Kremlu je dobil Hruščev. Sicer je ta moral dopustiti, da je prevzel mesto vladnega šefa maršal Bulganin, sam pa je postal najmočnejša politična osebnost v Sovjetski zvezi.

Pri zasedanju vrhovnega sovjeta ni noben diplomat mislil, da bo boj tako hitro končan. Hruščev je prišel že na čelu vlade v dvorano, njemu je sledil maršal Vorosilov in temu Bulganin, nato sta prišla šele Malenkov in Molotov.

Malenkov je pismeno zaprosil za razrešitev dolžnosti ministrskega predsednika. Predsednik višjega sveta je prebral prošnjo, v kateri Malenkov priznava težke napake. Zaradi premalo skušenj je oviral delo ministrskega sveta in zagrešil težke napake v poljedelski politiki. Nadalje je izrazil željo, da bi v kak drugi funkciji še naprej zvesto služil partiji.

Ko je predsednik višjega sovjeta bral to pismo, je Malenkov sedel čisto nepremično. Glasovali so z dviganjem rok in so prošnji enoglasno ugodili. Vse to je trajalo sedem minut, na kar so preložili zasedanje za nekaj ur, ne da bi imenovali naslednika.

Ko so se spet zbrali, je Hruščev predlagal maršala Bulganina za ministr. predsednika. Predlog je bil soglasno sprejet. V nadaljnjem zasedanju se ime Malenkova skoraj ni imenovalo, tembolj pa je postal viden Hruščev, ki velja zdaj za najvplivnejšo politično osebnost, ki ima za seboj vso partijo.

Vedno je ostal svet z napetostjo zasledoval vsake spremembe v Kremlu, nekateri bolj z bojaznijo, če ne bo zamena povečala

nevarnosti nove vojne. Sicer je Zapadu le slabo znano, kaj vse se odigrava za kremeljskimi zidovi, vendar kaže način politične borbe, kako globoko je razklano vodstvo tudi v Sovjetski zvezi. Doslej je bil običaj, da so krivce, ki so navadno priznali svoje zločine, postavili pred sodišče. Tokrat se zdi, da se je čutil Hruščev dovolj močnega, da si je lahko dovolil odkrito borbo pred višjim sovjetom, katero je dobil s pomočjo armade. Zato je pa moral tudi odstopiti mesto ministrskega predsednika vojaškemu predstavniku, ki sicer ni ugleden častnik, pač pa zanesljiv partijec.

Dve dejstvi sta zbudili na Zapadu posebno pozornost: koalicija med partijo in armado in dejstvo, da je Malenkov zaprosil za kako drugo funkcijo, ko so do zdaj odstavljene funkcionarje navadno postavili tudi pred sodišče, kar je imelo navadno za posledico tudi izgubo življenja. Sicer pa še ni jasno, kaj bodo prinesli naslednji dnevi.

Nekateri komentatorji so mnenja, da pomeni ta zamena preokret na slabše, ker namesto živil bodo spet bolj podpirali vojno industrijo in zavzeli bolj oster kurz proti svobodnemu svetu. Drugi so pa spet mnenja, da tako temeljite spremembe, pri kateri mora iti celo ministrski predsednik, le preveč jasno kažejo na slabe točke v Sovjetski zvezi in torej ni razloga za bojazen.

V novem proračunu, ki ga je pa izdelala partija in ne vlada, je predvidenih za poljedelstvo za 12 odstotkov manj sredstev kot v preteklem letu. Nekateri poznavalci položaja trdijo, da je bilo že vidno, kako se življenjski nivo v Sovjetski zvezi dviga. Novi kurz bo to spet obrnil in zvilil spet večje breme na navadno ljudstvo.

Nova pot

V Sovjetski zvezi so v zadnjem času zopet preusmerili svoje gospodarske načrte in sicer v smeri podvojene izgradnje težke industrije, ki je podlaga oborožitvi države. Po Stalinovi smrti so bili namreč polagali večjo važnost na vsakdanje potrebščine in omejili nekoliko težko industrijo. Seve bodo temu zgledu sledile tudi ostale vzhodne države.

Iz Jugoslavije pa javljajo ravno nasprotno načrte. Tu bodo močno skrajšali izgradnjo težke industrije in posvetili vso pozornost podvigu kmetijstva, produkciji vsakdanjih potrebščin in premostitvi stanovanjske krize.

Jugoslovanska trgovska bilanca je pasiv-

na in to pasivnost hočejo odpraviti z večjo produkcijo na kmetijskem področju in tako bodo kmetijstvu stavili za modernizacijo tudi večja sredstva na razpolago. Razširiti hočejo tudi živilsko industrijo. Ravno tu se uničuje ogromno premoženje ob dobrih letinah, ker ni zadostnih možnosti, da bi spravili sadeže v primerna skladišča ali v konzerve.

Tudi na stanovanjskem področju bodo vse naredili, da se potrebam vsaj nekoliko zadosti.

Vsi gospodarski načrti pa morejo biti plodni samo, če imajo na razpolago tudi dosti časa za ureditve in zadostna sredstva za izvedbo.

Reka je za Avstrijo interesantna

Štajerski deželni glavar g. Krainer je obiskal jugoslovansko pristanišče Reko. Ob tej priliki je ugotovil, da so vse vojne poškodbe pristanišča odstranjene in da ima pristanišče letno zmogljivost treh milijonov ton.

Na Reki bodo napravili pristo luko, ki bo nudila avstrijskim izvoznikom in uvoznikom posebne ugodnosti. Ugodnosti, ki jih Reka nudi avstrijski trgovini, se kažejo tudi v tem, da je leta 1950 šlo preko Reke le 2.000 ton avstrijskega blaga, leta 1954 pa že 106.000 ton. Letos bo po vsej verjetnosti avstrijski promet preko Reke dosegel že 300.000 ton.

Predvidena je nadaljnja izgradnja, ki bo zmogljivost pristanišča povečala za nad en milijon ton letno.

stališče samo razjasnilo politični položaj, seve tu na zapadu odločajo tako Amerikanci kakor Angleži ter Francozi in Nemci. Več glav, več mislji in seveda tudi več težav.

Za Reko se v zadnjem času tudi močno zanima Madžarska, ki je že v času v monarhije imela v Reki svoje pristanišče. Tako se Reki obeta močan podvig v istem času, ko se Trst sam težko bori za svoj gospodarski obstanek. Saj so nedavno pisali vsi italijanski listi, da je veselje nad priključitvijo minilo, da pa so ostale vse gospodarske skrbi, ki z dneva v dan rastejo. Glede Trsta so prej ko slej za avstrijsko trgovino prometne razmere tako neugodne, da gre velik del avstrijskega blaga preko nemškega pristanišča Hamburg, ki nudi avstrijskemu blagu posebne ugodnosti.

Ob priliki gornjega obiska so jugoslovanski zastopniki tudi posebno opozarjali na možnost prometa s tovornimi avtomobili med Gradcem in Reko, ker sta na razpolago dve dobri cesti in sicer Gradec — Maribor — Ptuj — Varaždin — Zagreb — Reka in druga cesta Gradec — Maribor — Ljubljana — Reka.

Na Dunaju je dne 3. februarja umrl generalni direktor avstrijske pošte g. dr. Dvoršak. Od leta 1933 do 1938 je služboval pri avstrijski pošti. Po zasedbi leta 1938 so ga nacisti postavili na cesto in leta 1945 se je kot generalni direktor zopet vrnil v službo k pošti. Njegovo delo je popolna avtomatizacija telefonskega omrežja.

Profesor Rafael Paolucci, eden od petih zdravnikov, ki so zdravili sv. očeta, je bil povabljen na kongres zdravnikov v Moskvo, pa je povabilo odklonil.

Bivši rektor dunajske univerze profesor prava dr. Alfred Fedros je bil povabljen v Jugoslavijo. Pričakujejo, da bo prišel koncem aprila in imel več predavanj.

Kronanje angleške kraljice Elizabete v juniju predlanskega leta je stalo 1.121.808 funtov šterlingov, kot zdaj javlja angleška vlada. (Reuter)

Princesinja Margareta, sestra angleške kraljice Elizabete, se je podala sama na obisk angleške Zapadne Indije. (Reuter)

Turški ministrski predsednik in turški zunanji minister, ki sta trenutno v Rimu na pogajanjih z italijansko vlado, sta bila sprejeta v avdienco pri sv. očetu. (AFP)

Vlada v Paragvaju je odkrila zaroto proti sedanjemu predsedniku Stöbnerju in jo zatrla. V zgodovini te dežele je bilo do zdaj čez 100 državnih udarov.

Po poročilih nezavisnih kitajskih časopisov v Hongkongu je to zimo v Rdeči Kitajski okrog 220.000 ljudi izgubilo življenje zaradi lakote in mraza.

Novo železniško progo med Sibirijo in Kitajsko bodo zdaj razširili na rusko širino, ki znaša 1,52 m v primeri z našimi programi z 1,435 m.

Prvič po vojni je pristala zapadnonemška trgovska ladja v palestinskem pristanišču Haifa. Tovor so naložili na čolne, mostvo pa ni smelo stopiti na suho.

Film „Vojna in mir“ hočejo snemati v Jugoslaviji. Do zdaj sta se javili že dve podjetji, ki sta se pogajali z jugoslovanskimi oblastmi. Izgleda, da bo kmalu začela z deli italijanska družba, ki bo postavila blizu Beograda del stare Moskve iz leta 1812, kar bodo rabili za snemanje prizorov ob požaru in ropanju mesta. Film bodo izdelali skupaj z jugoslovanskim podjetjem „Avala-film“.

Neki kaznjenev v Regensburgu v Nemčiji je pozval svojega tožilca in sodnika na boksarski dvoboj s pogojem, da ga izpuste, če zmaga. Dosegel je le to, da so podvojili stražo pri obravnavi, na kateri je bil obsojen na dobro leto zapora.

Vodstvo jetnišnice v Sao Paulo v Braziliji je dalo 50 jetnikom 24-urni dopust. 38 jetnikov se je pravočasno vrnilo v zapor, 10 z zamudo, dva sta pa telefonično sporočila, da morata zaradi nepredvidenih okoliščin dopust nekoliko podaljšati.

Epidemijo koz javljajo iz Francije. Do zdaj je bilo javljenih 75 bolezenskih slučajev in 15 smrtnih primerov. Domnevajo, da so prinesli bolezen v Francijo vojaki, ki so se vrnil iz Indokine. Še huje pa divja ta bolezen v severni Indiji, od koder javljajo čez 300 smrtnih slučajev.

Hudi orkani so opustošili pokrajine ob reki Mississippi v Združenih državah Amerike. Po poročilih je izgubilo življenje okrog 30 ljudi, več je bilo težko ranjenih. (Reuter)

V Indiji je prišlo do težke nesreče v nekem rudniku, kjer je izgubilo življenje 55 rudarjev. (Reuter)

V preteklem tednu je bilo v Avstriji 806 prometnih nesreč, pri katerih je izgubilo življenje 11 ljudi, 391 je bilo pa ranjenih. Na Koroškem je bilo 65 nesreč s 34 ranjenimi in 1 mrtvim.

Politični teden

Po svetu . . .

Medtem ko je položaj okrog Formoze vedno bolj zamotan, ko je v Zapadni Nemčiji vedno močnejša opozicija proti lastni oborožitvi v okviru zapadno-evropske unije in prihajajo iz Kremlja glasovi, ki napovedujejo ostrejšo politiko Moskve proti Zapadu, je zamisel združitve Zapadne Evrope v vojaško skupnost doživela dokajšen udarec

s padcem vlade francoskega ministrskega predsednika Mendes-Francea.

Mendes-France ni bil nikak vnet zagovornik oborožitve Zapadne Nemčije, vedel pa je, da Franciji ne preostaja drugega kot tudi v bodoče sodelovati s svojimi političnimi in vojaškimi zavezniki med zapadnimi silami.

Amerika in Anglija sta oborožitev Nemcev postavili v svoj politični program. Mendes-Franceova vlada pa v resnici ni padla zaradi tuniškega in alžirskega vprašanja, temveč so bili njeni pogrebeni v prvi vrsti znani nasprotniki pariških dogovorov.

Nezaupnica 319 proti 273 glasovom ni kdove kako prepričljiva, vendar je Mendes-France moral odstopiti, ker je bilo z odobravitvijo njegove pomirljive politike do obeh francoskih protektoratov v Severni Afriki navezano tudi vprašanje zaupnice.

Mendes-France je vodil državno krmilo sedem in pol meseca. Junija lani je nad državo ležala mora nesrečne vojne v Indokini. Takrat je obljubil presenečenemu parlamentu, da bo do 20. julija naslednjega meseca dosegel za Francijo častno premirje, da bo pomiril revolucionarne duhove v Severni Afriki in predložil je parlamentu obširen gospodarski program. Ko mu je na ženevski konferenci res uspelo s častnim mirom v Indokini izpolniti svojo najvažnejšo obljubo, je postal najpopularnejši francoski politik. Pri tem so mu z diplomatskim posredovanjem pomagali predvsem njegovi angleški in ameriški prijatelji.

Oddolžil se jim je s tem, da je v dobi svojega največjega političnega ugleda pregovoril parlament, da je končno le — čeprav z majhno večino — sprejel takoiimenovane pariške dogovore, ki vsebujejo oborožitev in sprejem zapadnonemške republike v Atlantsko zvezo in sporazum o Posarju. Čitatelji se bodo spomnili, ko smo pisali o njegovem nenadnem obisku v Tunisu, kjer je zagotovil obsežno avtonomijo, dal izpustiti iz zaporov več tisoč nacionalistov in njih voditeljem predal celo nekatera ministrska mesta. Deželo je s tem pomiril in svetovna politična javnost je pozdravila njegov korak.

Dobri opazovalci pa so vendarle morali ugotoviti, da so s temi njegovimi dejanji narastle simpatije zanj v francoski javnosti, n. pr. v časopisju, da pa je mnogo poslancev prešlo iz različnih interesov v opozicijo.

Zakaj je njegova vlada padla?

Predvsem so ostali njegovi nasprotniki vsi tisti, ki so proti njemu glasovali, ko je šlo za sprejem pariških dogovorov. To je razvidno iz izjave govornika ljudskih republikancev, da bodo njegovi poslanci glasovali proti vladi, čeprav stranka odobrava politične mere Mendes-Francea v Tunisu in Alžiru (kateremu je nameraval prav tako podeliti avtonomijo), ne pa pariških dogovorov. Iz lastnega tabora so proti njemu glasovali tudi vsi poslanci, ki so prejeli svoje mandate v omenjenih afriških protektoratih in to iz zgolj sebičnega razloga, ker bi ureditveni vladinski načrtovi pomenilo omejitve njihovih tamošnjih materialnih koristi. — Malo šaljivo, toda resnično bo tudi to, da si je Mendes-France s svojo napovedjo borbe proti alkoholizmu in kot propagator uživanja mleka nakopal nasprotovanje nekaterih poslancev, ki so materialno zainteresirani na čim večji potrošnji alkoholnih pijač.

Ratifikacija pariških dogovorov v svetu republike je v nevarnosti.

Ta nekakšni senat bi moral kot zaključno zakonodajno telo te dogovore odobriti do konca februarja, s čimer bi pogodbe dobile mednarodnopravno veljavo. V političnih krogih pa domnevajo, da bo ta senat skušal stvar zavleči, zlasti ker omenjajo kot verjetnega naslednika Mendes-Francea prav politike, ki so znani nasprotniki pariških pogodb.

Odmev na padec francoske vlade po svetu je različen in ne preseneča: v Washing-

tonu in Londonu obžalujejo, bonnski vladni krogi so zaskrbljeni, saj imajo prav sedaj opravka z nevarno propagando opozicije — in v Moskvi in na Vzhodu sploh so pa zadovoljni.

. . . in pri nas v Avstriji

Znano je, da je v Avstriji VdU, ki je hotel nekoč biti ona slavna 3. sila med vladajočima koalicijskima strankama, popolnoma pogorel. Preveč je, tako sodijo, apeliral samo na nekdanje nacionalne socialiste in pri tem pozabil, da bi moral predvsem imeti konstruktiven program, ker so nacisti našli že itak v vladnih strankah svoj topel kotichek.

Vendar je v zadnjem času zopet resno govora o

tretji sili.

Tudi VdU se je baval v Salzburgu s tem vprašanjem. Najmočnejše zastopajo to misel moške iz vrst „Aktion zur polit. Erneuerung“, ki so pri zadnjih volitvah kandidirali z VdU-jem na isti listi.

Množijo se celo glasovi, da bi VdU kot tak razpustili — ali pa ga obdržali kot nekako podorganizacijo in poizkusili ustanoviti novo, širšo organizacijo. Predvsem je tu vprašanje, kje bi bili možje, ki bi imeli dosti avtoritete, da bi bili lahko osrčje nove kristalizacije „tretje sile“, resne opozicije v parlamentu. Misel kot taka za demokrate ni napačna, vendar se zablesti v neki čudni luči, če slišimo, da nekateri potrebno osrednjo osebo vidijo v nekdanjem ministru kratkotrajne „Seiss-Inquartove“ vlade, gosp. Reinthalerju.

Govorijo tudi o nekaterih nasprotstvih v vrstah

koroške OeVP.

Narodni poslanec inž. Rapatz, predsednik trgovske in obrtne zbornice, je prosil stranko, da ga razreši dolžnosti poslanca ter imenuje nekoga drugega. Inž. Rapatz je liberalce in njegov vpliv so iz dunajske centrale malo okrnili že s tem, da so napravili v zbornici za šefa urada moža, ki prihaja iz krščanskega tabora. Po drugi strani je slišati glasove, da OeVP-jevska kmečka zveza (Bauernb.) zahteva, da bi dobila več vpliva, posebno zdaj, ko gre za to, da se branijo interesi kmetijstva v borbi za cene raznih živil proti industriji, katera je interesirana na tem, da so živila pocenji in da delavcem ni treba plačati višjih mezd.

Resna razmotrivanja so se začela v kmetijskih krogih Avstrije o tem, da bi bilo treba skleniti posebno

postavo za zaščito kmetijstva (Landwirtschaftsgesetz).

Dosedanji člen X. avstrijske ustave dovoljuje zakone, ki določajo cene in urejujejo produkcijo ter odkup le za slučaj vojne in za povojni čas. Ker ima naše kmetijstvo težko stališče ob inozemski konkurenci, predvsem pri mleku, živinorejstvu, je želja

Domovina v nevarnosti

Že zadnjič smo naše bralce opozorili na nevarnost, katero predstavljajo slovenske oddaje na celovškem radiu za našo skupno koroško domovino.

Tudi v zadnji številki se tako zvani kmečki list „Allgemeine Bauernzeitung“ nekako v duhu svoječasne liberalne in velenemško usmerjene „Freie Stimmen“ zaletava v te oddaje, katere itak radijsko vodstvo kljub slovenskemu zastopniku v deželnem radijskem odboru poskuša skrciti na prvotnih pet minut.

„Bauernzeitung“ z dne 5. 2. 1955 zopet piše, da je za vsakega domovini zvestega Korošca slovenski jezik na celovškem radiu smrtonosen in strup, na katerem bi si re-vež utegnil uničiti svoje dragoceno evrop-

Nemški glas

„Die österreichische Nation“, to je list, ki zastopa dosledno avstrijsko linijo v politiki, prinaša v svoji 1. številki iz leta 1955 tudi kratko poročilo k šolskemu boju na Koroškem.

Pisec ugotavlja, da je bila glavna napaka nemških nacionalcev v monarhiji, da se iz nacionalne ošabnosti niso hoteli učiti slo-

gotovo upravičena, da spremenijo omenjeni člen X v toliko, da bo v mirnem času mogoče zaščititi tudi kmeta in mu nuditi primerne cene. To bi morali drugi sloji prebivalstva uvideti, enako kot so kmetje v vojnem času morali uvideti, da je treba za skupnost doprinesati žrtve.

Predvsem kmečki krogi OeVP — v kateri pa trenutno igra prve gosli veleindustrija — se z vso vnemo borijo v stranki sami ter izven stranke, da bi dosegli zaželeno postavbo. Pri tem navajajo kot vzgled Švico, kjer je to vprašanje vzorno rešeno.

To so resni problemi in prizadevanja je treba na vsak način pozdraviti. Le škoda, da se pri nas na Koroškem (ne tako v drugih deželah) temu ne posvetijo z zadostno vnemo niti oni, ki bi bili najbolj poklicani. Tako niti „Allgemeine Bauernzeitung“ ne posveča temu bogve kaj pozornosti. Pač pa ta list dvakrat po vrsti prinaša v debelem kriticem tisku

napad na slovenske oddaje v radiu.

Tam ti zapišejo, da je slovenščina, ki jo slišimo po radiu, jezik smrtnih sovražnikov nedeljene Koroške. Tega jezika ne morejo trpeti Le „windischarski“ jezik (verjetno menijo naša kor. narečja) naj bi smel še živeti! Da tile gospodje, ki bi se morali zanimati za kmetijske probleme, ne pa za to, kako bi pregnali in uničili slovenski jezik, ne pomislijo na izkušnje, ki jih je nemški narod v celoti napravil s nacističnimi metodami, je nerazumljivo in pač spada še v tradicijo Koroške kot „Mustergau.“

Za vsak predpust poseti Koroško tudi drž. tajnik Ferdinand Graf,

da se udeleži plesne prireditve „Cartell-Verband“ (Katol. akademsko združenje). Ob tej priliki se tudi rad postavi s kakim govorom v provinci. Tako je tudi tokrat v Velikovcu govoril OeVP-jevskim učiteljem. Seveda se je spotaknil na šolski odredbi in dejal, da mora vsako obvezno učenje slovenščine odpasti, ter obljubil ureditv „od zgoraj“. Koroški Slovenci bi lahko dodali, da so bile ravno odločitve od „zgoraj“, ki so od prejšnjega stoletja sem vsiljevale proti volji staršev našim ljudem nemške oziroma utrakvistične šole. Sami Slovenci svojih pravic niso nikdar prodajali, pač so jih jim „od zgoraj“ jemali in tako bi bila volja gospoda drž. tajnika, ki je kot policijski šef seveda „avtoritete“ navajen, tudi še danes.

V zunanji politiki

Avstrije se ni spremenilo nič bistvenega. Razmerje do sovjetske zasedbene oblasti je še zmeraj zelo hladno, kar je prišlo do izraza predvsem v aferi dr. Sokolowskega. Nekaj govora je bilo zopet o pogajanjih z židovskimi svetovnimi organizacijami. Niso se še mogli zediniti, pač pa so bila pogajanja tudi samo neuradna, ker Avstrija legitimacije židovskih organizacij za pogajanja za enkrat uradno še ne pripozna. Vendar so Avstrijci, kar se je inž. J. Raab vrnil iz Amerike, postali bolj mehki in je pričakovati, da bo v kratkem sklenjena pogodba.

SLOVENC

doma in po svetu

Simfonični koncert slovenske filharmonije z dirigentom Lovrom Matačićem je z zadnjo prireditvijo dosegel lep uspeh. Po uvodni simfonični pesnitvi „Tamara“, delu ruskega skladatelja Balakireva, so z vso dovršenostjo zaigrali Richarda Strauša „Smrt in povelčanje“, ki je tehniško težko izvedljivo delo in zahteva tudi visok umetniški nivo orkestra. Spored so končali s Šostakovičev prvo simfonijo.

Slovensko kat. prosvetno društvo v Gorici je priredilo pod vodstvom g. prof. Fileja trikrat v januarju v Marijinem domu koncert, ki je izredno uspel. Zastopani so bili domači in tuji komponisti in g. prof. je s svojim zborom prvič izvajal svojo lastno kompozicijo „Kmečka pratika“, ki je izredno posrečena in priča, da je komponist zadel v živo.

Umetniška višina podajanja pesmi je bila izredna.

Mesečnik „Vera in dom“, ki ga izdaja Mohorjeva družba v Celovcu, bo obhajal letos že svoj bronasti jubilej in že sedmo leto prihaja med naše družine in navdušuje vse za lepo umetnost. Lepa je nova naslovna slika s čisto narodnimi motivi — delo slikarja Toneta Miheliča, ki ima v prvi številki tudi več drugih lepih del.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

F. J. Lausche je bil v ponedeljek, dne 10. januarja, svečano ustoličen za guvernerja države Ohio. Vsi Slovenci smo lahko ponosni nanj, ker to je prvi primer, da je bil kak guverner petkrat ustoličen in to naš rojak, ki se nikoli ni sramoval priznati svojega slovenskega pokolenja. Pri ustoličenju so mu peli med drugim tudi „Ave Marijo“ in „Oče naš“. Med govorniki je bil tudi en škof.

PRAVNO STANJE BEGUNCEV

30. januarja je stopila v veljavo za Avstrijo mednarodna konvencija o pravnem položaju beguncev od 28. julija 1951, katere tekst bo izšel v kratkem v Zveznem zakonskem listu (Bundesgesetzblatt).

Nobene pravice za ugodnosti ženevske konvencije nimajo tisti begunci, ki so se ponovno prostovoljno podali pod varstvo lastne države ali pa ki so izgubljeno tuje državljanstvo prostovoljno zopet dobili oz. dosegli drugo državljanstvo, kakor tudi oni, pri katerih obstoje resni razlogi za sum, da so izvršili zločin proti miru, vojni zločin ali zločin proti človečnosti v smislu mednarodnih določb. Značaja begunstva pa tudi tedaj ne bodo priznali, če je dotična oseba pred pripravitvijo v novo deželo zagrešila težak nepolitičen zločin ali se pregrešila za dejanji, ki so proti principom in ciljem Združenih narodov.

Osebe, priznane kot „begunci“, morejo odslej dobiti pri avstrijskih uradih dokumente za potovanje, ki se bodo od avstrijskih potnih listov razlikovali v tem, da bodo imeli na ovoju v levem kotu zgoraj dve poševni črti ter na ovoju in na prvi strani pripombo o ženevski konvenciji. Za potovanje v Avstrijo nudijo ti dokumenti možnost le tedaj, če so opremljeni z avstrijskim odtiskom ali pa — v kolikor so pač bili izstavljeni v Avstriji — imajo na prvi strani pripombo, da je tisti upravičen pred v njem navedenem dnevom vrniti se v Avstrijo.

Za izstavitve teh potnih dokumentov v smislu konvencije je treba plačati iste pristojbine in dajatve kot za izstavitve potnih listov za tuzemce. Veljajo tudi isti formulirji za vlaganje prošenj.

smela hoditi poti, katero hodi v šolskem vprašanju.“

Pisec nadalje pravilno ugotavlja, da je na Koroškem socialna in gospodarska odvisnost tako velika, da številke, katere navajajo nemški listi v dokaz, da dvojezična šola ni upravičena, ne držijo. Glede očitkov protidržavnosti pri Slovencih list ugotavlja, da so Slovenci držali Avstriji večjo zvestobo, kakor pa oni, ki tako radi o tem govorijo in so to okoli 1938 kar najbolj jasno pokazali.

Imenovani list zaključuje svoja izvajanja s pozivom, ki je naslovljen na vse Korošce: „Zedinite se zaradi državnega ugleda, ki pri tem sporu hudo trpi. Posebno pa velja ta poziv OeVP na Koroškem, ki naj ne zaigra velike bodočnosti s praznimi frazami.“

Cirilmetodijska jubilejna leta

Letos bo poteklo 1070 let, odkar je umrl veliki apostol Slovanov sv. Metod, škof na Moravskem in hkrati tudi škof panonskih Slovencev.

Metod se je rodil kot prvi sin bizantinskega guvernerja Leona v Solunu, kjer je prišel že v dotik s slovansko besedo. Skupno z bratom Konstantinom - Cirilom je deloval med Slovani in po bratovi zgodnji smrti v Rimu, kamor sta se morala iti zagovarjati in braniti svoje stališče, je deloval Metod sam kot nadškof moravsko-panonski. In pred 1070 leti je umrl blažene smrti na Velehradu.

Prav zato, ker sta sveta brata Ciril in Metod bila enega srca in duha pri oznanjevanju Kristusove blagovesti, je Metodov jubilej tudi Cirilov jubilej in vsak Cirilov tudi Metodov. Torej upravičeno govorimo o cirilmetodijskem jubilejnem letu.

NAMEN JUBILEJNEGA LETA

Jubilejno leto ima namen, da se znova zavemo daru katoliške vere in se znova poklonimo našima slovanskima blagovestnikoma, solunskima bratoma, ki sta prinesla Slovanom Kristusa, že pokristjanjenim Slovincem pa vero utrjevala. In ker je njuno delo v verskem in kulturnem pogledu nemisljivo vrednosti, je prav, da se ju večkrat spomnimo in obhajamo njune obletnice.

SKOF SLOMŠEK IN SVETA BRATA

Svetla slika svetih bratov Cirila in Metoda je v teku stoletij precej obledela in deloma prešla v pozabo. Nanju je spet opozoril lavantinski škof Anton Martin Slomšek in postal njun pravi glasnik, sam apostol pozabljenih apostolov in je po vsej slovenski zemlji oznanjal ime in slavo slovanskih blagovestnikov. On je naše dede učil častiti Cirila in Metoda in je s Cirilom in Metodom molil za cerkveno edinstvo; še več, sam je sledil svetima bratoma in učil in vodil naš narod, da bi tvoril most med krščanskim Zapadom in Vzhodom, da bi bil nosilec velikega poslanstva verskega zedinjenja.

Ko letos praznujemo 1070. obletnico smrti sv. Metoda in se hkrati spominjamo s trnjem, znojem in ponižanjem obdanih njegovih potov in hkrati tudi apostolske gorečnosti svetega brata Cirila, se moramo še prav posebno spomniti naših slovanskih bratov, ki jih tare dvojna nesreča: cerkveni razkol in jarem brezbožnega komunizma.

APOSTOLSTVO SV. CIRILA IN METODA

Znano je, da že preko 100 let obstaja po Slomšku ustanovljena Bratovščina oz. Apo-

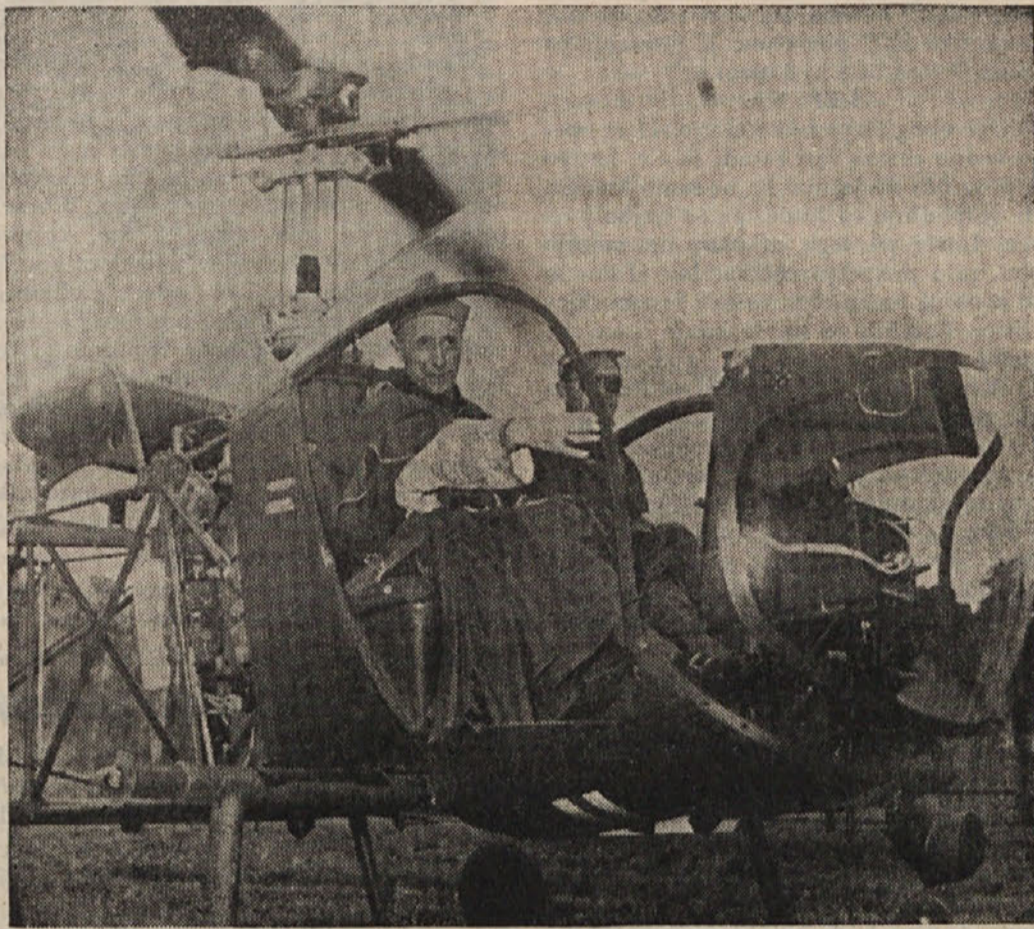
stolstvo sv. Cirila in Metoda, ki je molitvena zveza pod zavetjem preblažene Device Marije. Člani vsak dan zmolijo en očenaš in zdravomarijo z vzklikom: „Sv. Marija, sv. Ciril in Metod, prosite za nas!“ Po možnosti prispevajo tudi letni znesek, denarni ali drugačen dar za namene apostolstva sv. Cirila in Metoda.

Ob stoletnici Bratovščine sv. Cirila in Metoda - leta 1951 - je sv. oče Pij XII. naslovil na Slovence in na vse Slovence posebno pismo, v katerem poziva k pristopu k apostolatu svetih slovanskih bratov in k molitvi za zedinjenje pravoslavni Slovanov.

Uredniški konzorcij „Kraljestva božjega“ poziva torej, naj vsi pristopijo k tej bratovščini po Koroški in po vseh deželah Primorske. Delo naj se poživi; kjer pa te bratovščine še nimajo, naj jo ustanove.

ŽIVLJENJEPIS SV. CIRILA IN METODA

Prav jubilejno leto je primerno, da čim več ljudi spozna življenje svetih blagovestnikov Cirila in Metoda. Zato bodo skušali izdati knjigo o obeh slovanskih apostolih.

O uporabnosti helikopterja se je prepričal tudi nadškof v Pizi, ko so mu ob priliki razdelitve božičnih daril stavile ameriške sile na razpolago tudi to pridobitev moderne tehnike. (ANP)

Sicer je pred 25 leti izšla podobna knjiga, ki jo je pa težko dobiti. To bodo zdaj izboljšali z novimi dognanji in odkritji in ponatisnili, da bodo vsi imeli priliko spoznati veličino slovanskih apostolov. Člani bratovščine, ki so plačali članarino - na Koroškem 10 šilingov, na Primorskem 250 lir - bodo dobili knjigo zastonj.

OBNOVITEV GLASILA „KRALJESTVO BOŽJE“

Isti uredniški konzorcij bo skušal letos v cirilmetodijskem letu - spet obnoviti „Kraljestvo božje“, glasilo apostolstva sv. Cirila in Metoda. To glasilo, med slovenskimi verskimi listi najbolj ugledno, zlasti pri izobražencih, je šlo že v 15. letnik, ko je moralo prenehati s 4. številko 15. letnika zaradi nacističnega napada in nemške okupacije v Mariboru, kjer so to glasilo tiskali. Kasneje ni bilo izgledov za obnovo in nadaljevanje. Cirilmetodijski jubilej opominja, da je treba priklicati list spet v življenje, da bo znova budil v dušah apostolstvo za sveto stvar. Da ne bodo prizadeti drugi slovenski verski listi, ki jih je že lepo število, bo izšlo „Kraljestvo božje“ vsake tri mesece - 4 krat na leto - ali pa kot celoletni cirilmetodijski zbornik. Tiskala ga bo Mohorjeva tiskarna v Celovcu. Poverjenišvo pa bo v vsaki škofiji.

Prebrisani ponarejevalec

Ta zgodba je seveda iz dežele neomejenih možnosti. In tam se je tudi srečno končala. Bog ve, kako bi šlo v Evropi, zato je bolje, da se nihče ne spušča na podobna pota.

Kot pri nas, je tudi na ameriških dolarških bankovcih pripomba, da je ponarejanje kaznivo. In vendar so se našli že mnogi, ki se tega niso ustrašili in so ponarejali, dokler jim niso prišli na sled. Podobno srečo je imel tudi nekaj Brown. Z veliko spretnostjo je izdelal cel kup lastnih dolarških bankovcev, ki so bili na pogled kot pravi. Večina ljudi je bankovce lepo sprejela in se ni menila za njihovo pristnost. Ljudje pa, ki imajo več opravka z denarjem, so navadno bolj nezaupljivi in eden takih je tudi posumil o pristnosti bankovcev, s katerimi je plačeval gospod Brown svoje račune. In gospod Brown je moral pred sodnika.

„Ponarejali ste bankovce“, je ugotovil strogi sodnik. „Dokazi so tu, ki so jih našli cel kup v vašem stanovanju.“

Gospod Brown pa je vztrajal pri svojem, češ da bankovcev ni ponarejal. Trdil je, da je pri ponarejanju treba original točno kopirati. In da je treba imeti pri tem namen ljudi ogoljufati. Tega pa on na noben način ni nameraval. In če se gospod sodnik hoče prepričati, lahko prebere besedilo na njegovih bankovcih.

Prinesli so povečalno steklo in sodnik in gospodje so pazljivo črkovali besedilo na bankovcih gospoda Browna. Najprej so ostrmeli, nato pa so se smejali - sodnik, državni tožilec, gospodje porotniki in vsa dvorana, dan na to pa vsa Amerika.

Po ameriških zakonih so g. Browna oprostili, ker na tistem mestu, kjer je odtisnjeno zakonito opozorilo, da je ponarejanje bankovcev kaznivo, je bilo na Brownovih bankovcih napisano tole: „Ta bankovec je ponarejen. Kdor ga vzame za pravega, je repec!“

30 DNI PRIJATELJSTVA

Na Češkoslovaškem imajo vsako leto enkrat „mesec češko-ruskega prijateljstva“. Za uspeh je potrebno tedaj precej propagande, ki jo prirejajo po Pragi in drugih mestih ljudske demokracije tudi z lepaki. In hitro se je razširila navada, da so bili lepaki izpopolnjeni s pripombo, pripisano z roko: „V redu, toda ne en dan dalje!“

NEZAŽELENA NEUMRLJIVOST

Prebivalec sovjetske republike Armenije je stal pred lepakom in bral napisano:

„Stalin je mrtev, toda njegovo delo živi naprej.“

Pa je vzdihnil Armenijec: „Obratno bi mi bilo ljubše.“

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

(25. nadaljevanje)

XVII.

KOROŠKI SLOVENC POD PRVIMI HABSBUŽANI

Samo vojvodski prestol sredi Gosposvetskega polja pri Celovcu nam še danes priča o edinstveni kmečki demokraciji starih Slovencev, a častitljivi knežji kamen je po bogve kakšnem naključju zašel v bližino cerkve na Krnskem gradu in zapadel tam v teku stoletij pozabljenju, dokler ga ni Koroško zgodovinsko društvo l. 1862. rešilo razpada, preneslo najprej v celovško deželno hišo, zatem pa v deželni muzej.

Ves označeni gospodarski in socialni razvoj je povzročil, da je postal edini odločujoči politični činitelj plemstvo z visoko duhovščino. Staro izvorno plemstvo je sicer že skoro izumrlo, toda iz uradnikov (ministerialov), služabnikov in odličnejših bojnih tovarišev-velikašev se je stalno oblikovalo novo plemstvo in znalo od vladarjev izsiljevati vedno nove predprave zase in za domače dežele.

Pri nas je bilo seveda tudi to novo plemstvo po veliki večini tujega, nemškega izvora, nekaj pa tudi domačega, ki se je bilo pa v vladajočih okoliščinah seveda sproti pomnečevalo.

Plemstvo je predstavljalo že na prehodu iz XII. v XIII. stol. „deželne gospode“ in igralo zlasti ob prehajanju deželnoknežje oblasti iz enih rok v druge večkrat odločilno vlogo ter si je znalo s tem zagotoviti tudi soodločevanje pri upravljanju dežele. To se je zgodilo najprej na Štajerskem, v XIII. stol. pa tudi na Koroškem in v drugih slovanskih deželah. V XIV. stol. je moč plemstva že tako narasla, da so bili deželni knezi že v vseh važnejših zadevah vezani na njihov pristanek, ki se je v to svrhu začelo tudi shajati k skupnim posvetovanjem. To se je zgodilo prvič l. 1412. na Štajerskem in taka zborovanja so dobila ime „deželni zbor“, ki je združeval zastopnike tedanjih odločilnih „stanov“, namreč „gospodov“ (kne-

zov, grofov in baronov), vitezov, visoke duhovščine in še zastopnike deželnoknežjih mest.

Drugi tedanji družabni in politični činitelj je bila namreč Cerkev s svojimi ogromnimi zemljiškimi gospostvi. Njena upravna organizacija na Koroškem je bila do konca XII. stol. v glavnem dovršena.

Na slovenskem koroškem področju salzburške nadškofije je že l. 1072. obstajala mala krška škofija, katere ozemlje pa je bilo že kmalu skoro vse ponemčeno. Živa potreba je salzburške nadškofije prisilila, da so ustanovili l. 1228. potem, razen nekaterih kolegiatnih kapituljev (v Podkrnosu, v Št. Rupertu), še drugo, strogo sebi podrejeno labotsko (lavantinsko) škofijo s sedežem v Št. Andražu, ki je pa obsegala na Koroškem le 3 župnije (Št. Andraž, Labot in Spodnji Dravograd) ter 4 župnije na sosednjem Štajerskem.

Vkljub dvema škofijama je pa ostala velika večina salzburškega ozemlja na Koroškem še nadalje izven teh in zato sta bila ustanovljena dva arhidiaconata: spodnjekoroški in gornjekoroški. Meja med obema je potekala pri Osojskem jezeru. Pozneje so delovali celo trije salzburški arhidiaconati, od katerih je imel eden svoj sedež v Velikovcu. Na vsem salzburškem delu slovenske Koroške je bilo tedaj komaj 14 župnij. Vse oglejsko cerkveno področje na Koroškem južno od Drave pa je bilo združeno v en sam arhidiaconat, ki je obsegal 12 pražupnij.

Za duhovne in svetne potrebe svojih slovanskih vernikov se pa prvotno nemški in zatem italijanski patriarhi niso nikoli zanimali, ker so bili vedno preveč vmešani v tedanje politične spletke. V vseh dolgih stoletjih sta le eden ali dva kdaj obiskala tudi slovenske kraje, sicer so pa prepuščali višjepastirska opravila svojim pomožnim škofom. Svetna oblast oglejskih patriarhov na slovenskem ozemlju je pa prenehala že v drugi polovici XIV. stol. v korist Habsburžanov.

Kakor je pa glede organizacije župnij slovenska Koroška vendarle prednjačila vsem ostalim slovenskim pokrajinam, tako so bili tudi prvi samostani ustanovlje-

ni na Koroškem (Osoje). Benediktinskim samostanom iz XI. stol. so sledili v XII. stol. cistercijski (Vetrinj: tu so bili prvi redovniki Francozi in ne Nemci) in v XIII. stol. minoritski (Beljak), avguštinski (Velikovec) in premonstratski (Grebini). Dominikanci je privedel na Koroško boj proti bogomilom. Samostanske župnije so bile pa izvzete iz pristojnosti škofov oziroma patriarha.

Mesta in trgi so se pojavili na Slovenskem in tudi na Koroškem razmeroma jako pozno, to je šele od XII. stol. dalje. Nastajati so začeli na večjih prometnih in tržnih točkah, to je tam, kjer so nastala mesta že v rimskih časih (n. pr. Velikovec, Beljak) ali pa ob gradovih velikih zemljiških gospodov (Št. Vid, Celovec) ter pri važnih cerkvah in samostanih.

Beljak, ki je dobil tržne pravice že l. 1060., je obvladoval vso trgovino skozi Kanalsko dolino v Italijo (preko Vidma v Benetke) in čez Predil na Goriško in v Čedad, a iz Velikovca je šla živahna trgovina čez Kokrsko sedlo na Kranjsko.

Na take točke so začeli zemljiški gospodje vabiti tudi tuje trgovce in obrtnike ter dajati tem naselbinam v XIII. stol. posebne svoboščine. Tako so nastala naša mesta v pravem pomenu besede, toda največja so imela v tem času še komaj po kakih 500 do 2000 prebivalcev. Meščani so obstajali skoro iz samih obrtnikov in trgovcev, a nekateri so se še nadalje bavili tudi z obdelovanjem svojih posestev izven mestnega obzidja.

Celovec je imel še v XV. stol. le okoli 70 hiš s približno 600 prebivalci. Tedanji tržaški škof Enej Silvij (poznejši papež Pij II.) nam pripoveduje, da so puščali celoški mestni odborniki svoje cokle pred sejno dvorano, tako da je mogel po parih cokel pred vrati vsak vedeti, koliko je navzočih pri seji mestnega sveta, kjer so sedeli častitljivi „mestni očetje“ bos. Dalje nam isti zgodovinar tudi pripoveduje, da so tedanji Celovčani človeka, osumljenega tatvine, najprej obesili, nato sodili in, če so ga spoznali za nedolžnega, so ga pokopali v posvečeno zemljo in naročili brati maše za pokoj njegove duše.

(Dalje prihodnjic)

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

Nova avtobusna garaža in avtobusni kolodvor

V Celovcu so v minulem letu pričeli z zidavo velike avtobusne garaže, kjer bo prostora za 60 avtobusov. Ta garaža je v bližini tovornega kolodvora (v Lastenstrasse). Za tekoče leto je v načrtu zidava velikega avtobusnega kolodvora, ki naj bi nastal pred celovškimi glavnimi kolodvorom.

Poleg poštinih avtobusov imamo seve še celo vrsto železniških avtobusov. Ti vozijo na vseh linijah, ki so vzporedne železniški progi.

Dve novi avtobusni progi

Poštna direkcija za Koroško javlja v svojem poročilu za leto 1954, da sta bili odprti med drugim dve novi avtobusni progi in sicer za poletne mesece iz Celovca preko Ljubelja na Bled in iz Beljaka preko Podkorena na Bled.

Na 64 poštinih avtobusnih progah, ki imajo dolžino 2409 km, je vozilo dnevno 181 avtobusov. Ti vozovi so v teku let 1954 prevozili 4.976.855 km in 7.847.759 potnikov. Med temi potniki je bilo 902.918 delavcev, ki so imeli 50% popusta, ter 1 milijon 391.139 učencev, ki so imeli 75 odstotkov popusta.

Poleg tega je bila v prometu vrsta vozov samo za prevoz pošte, ki pa je omogočila tudi 39.000 potnikom potovanje.

„Vzemi si čas, in ne življenja!“

Prometne nezgode v Celovcu niso nič novega, saj poročajo listi vsak dan o novih nezgodah. Značilen pa je slučaj, ki se je pripetil minulo soboto v zgodnjih jutranjih urah na Beljaški cesti. Vojni invalid Temesl se je s svojo ženo na motornem kolesu peljal s hitrostjo nad 100 km na uro in pri tem izgubil oblast nad vozilom in zavozil v cestni svetilnik tako nesrečno, da se je vozilo razklalo, voznik smrtno ranil; tudi žena je odnesla težke telesne poškodbe.

Živimo nekam v kritičnem času. Zelo se nam mučja. Njkdar ni zadosti hitro, pa naj delamo, kar hočemo. V enem samem nesrečnem trenutku smo rešili vso brzino za vedno in večno. Zmanjšana hitrost pri vozilih bi tudi zmanjšala nevarnost za voznike same, za njihove sopotnike in tudi za pešce, ki dostikrat pridejo v škodo po krivdli voznikov.

80-letnica priljubljene prodajalke časopisov

V Celovcu v Wienergasse 6 je manjša prodajalnica dnevnikov in revij — dobro založena — in za preprostim pultom vas postreže prijazna ženica, gospa

Jozefina Gredler — Goritschnig.

Tudi „Naš tednik — Kronika“ je na vidnem mestu — kot so bili včasih tudi vsi slovenski časopisi kot „Mir“ in „Koroški Slovenec“.

Gospa Gredler-Goritschnig je tako ena najstarejših žena iz Celovca, katere spomini segajo v najbolj zanimiva in razburkana leta celovškega mesta. V njeni prodajalnici je imela priliko spoznati najuglednejše celovške meščane svoje dobe, doživela je cesarske obiske in težke dneve prekucij. Prodajalnica časopisov stoji že od leta 1883 (takrat, ko je še uradno štetje naštel na Koroškem 102.000 Slovencev in nobenih Windišarjev in jih je cerkvena statistika pripoznala celo 132.000).

Živahna starica bi vedela gotovo marsikaj povedati „o starih dobrih časih“, iz katerih je podedovala ne samo starodavno hišo in svojo prodajalnico, temveč tudi zadržano mirnost in preprosto ljubeznivost. K temu jubileju čestitamo tudi mi!

METLOVA

Tudi na Metlovi smo še pri življenju, kljub temu da se samo redko oglašamo. Je pač Dobra vmes in smo bolj odtrganj od sveta, toda kljub temu je tu in tam kaj novega.

Meseca julija lanskega leta je umrl Vazarjev oče v starosti 76 let. Možganska kap mu je pretrgala nit življenja. Mnogo ljudi mu je izkazalo zadnjo čast in tudi pevci so se poslovili doma in ob grobu. Najbolj ga pogrešata sin Peter in žena Pepca.

Drugače je pri nas vse kar lepo mirno, samo pust nam sedaj malo vznemirja živce. Ker spadajo k pustnemu razpoloženju tudi ženitve, tudi teh ni manjkalo. Dne 30. ja-

Pri nas na Koroškem

VABILO

Farna mladina V ŠT. JAKOBU V ROŽU priredi v nedeljo, dne 13. februarja ob pol 3. uri popoldne in ob 7. uri zvečer burko v 3 dejanjih

„ U - B - O - G - I S - A - M - C - I “

v farni dvorani. Vstopnina prostovoljna. Vse od blizu in daleč vabimo na veselo igro, ki vam bo preskrbela ogromno smeha in zabave!

nuarja sta si obljubila zakonsko zvestobo Komar Karel, zidar iz Metlove, in pa Frida Bastl, kmečka hči iz Metlove.

V nedeljo, dne 6. februarja sta si pa podala roke Florijan Becl, organist in pevovodja, ter Somrakova Frida. Oba stanujeta na Metlovi. Poroka je bila v domači župni cerkvi, veselica pa nato pri Ilgu. Mladima paroma želimo vsi mnogo sreče in obilo božjega blagoslova v zakonskem življenju.

Gotovo vas bo zanimala še farna bilanca: V Kazazah je bilo v letu 1954 rojenih 11 otrok, izmed katerih sta dva nezakonska, ena poroka in 7 pogrebov. K pogrebu pa smo nesli 4 odrasle in 3 otroke.

LEPENJA

Oh ti ubogi lepenski kmetje, ki se morajo vedno pritoževati zaradi škode, katero jim povzročita divjačina. Pa ne samo kmetje, tudi gospodinje so hude, pa še najbolj na lovce. Lovci pa tega nikakor ne morejo trpeti, zato priredijo večkrat lov. Tako so tudi o pozni jeseni organizirali lov na zajce in lisice. Pozabili pa so, da imajo lisice zvitorepke še več za ušesi kot zajci; tako je bilo ravno isti dan, da je predpoldne lisica vzela gospodinjini najboljšo kokoš.

Gotovo pa bo vsakega zanimalo, kako je bilo to mogoče. Je pač tako, ker nismo poklicni lovci, ampak imamo tudi drugo nujno delo, da mora eden k cerkvi opoldne zvonit, drugi spet konje in krave krmit, tretjemu se je pri puški nekaj pokvarilo in tako ni bilo več dovolj lovcev, da bi obranili kokoš odosno jo rešili smrti. Uboga gospodinja pa še dandanes žaluje za tisto dobro putko.

Lahko pa se postavimo ter rečemo, da ni daleč naokrog takih lovcev, kot smo mi, ker smo vedno pripravljeni na vse, tudi če pride divjačina prav pred hišo pa ji pomolimo kar prazno cev pod nos, da vsaj malo povoha. Treba je pač po eni strani varčevati, saj so še vseeno stroški pri tem športu, da nam bodo kmalu vsi jermenj pri puškah odpovedali.

Najlepši lov je zajčji, tako pravijo nekateri, drugi pa love raje drugo divjačino. Ostanimo pri zajčjem lovu ter omenimo

enega prav navdušenega lovca narobe — uspeh. Ta namreč še danes šepa, ker mu je pred dvema letoma zajec zmečkal palec na nogi. Ima pa vedno več poguma na zajčji lov. Prav posebno so mu hvaležne gospodinje, saj je ta dan zadnjega zajčjega lova napravil kar za dva koša tresk in to iz plotu, skozi katerega je lezel zajec. Šibre pač cepijo, kamor padajo.

Med nami je vedno nekaj takih, ki le vedno zdihujejo, drugi pa so pogumni. Pa največkrat je po lovu krompirjeva juha ali pa kaka ne zajčja klobasa na mizi.

RAKOLE

V nedeljo, dne 5. februarja, je praznovala Drajerjeva mama v Rankolah svojo sedemdesetletnico. Zbral se je najozji družinski krog, da počasti Drajerjevo mamo in se ji zahvali za veliko skrb in delo, katero je ona vedno posvečala vsem svojim. V veseli pevski družbi smo preživeli par skupnih uric in čestitali Drajerjevi mami za god in rojstni dan, saj sedaj ob sedemdesetletnici upravičuje upanje, da bo praznovala še devetdesetletnico. Na mnoga leta smo ji voščili, ko smo se od nje poslovili.

Tem voščilom se pridružuje tudi uredništvo „Našega tednika“, saj je Drajerjeva mama od vsega začetka naročnica in bralka lista, kakor je bila vedno med naročniki „Koroškega Slovenca“ in Mohorjevih knjig.

STRPNA VES

Pri Podevu je umrl na svečnico zjutraj Sebastijan Močnik. Rojen v Strpni vesi pri

Na pustno nedeljo vsi v Št. Rupert!

Gojenke kmetijsko-gospodinjske šole pri šolskih sestrah v Št. Rupertu pri Velikovcu pripravljamo za nedeljo, 20. februarja t. l. ob 2. popoldne pustno prireditev. — Na sporedu bo:

„ZVEZDA REPATICA“

veseloigra s petjem in rajanjem v 4 dejanjih.

Poleg tega bomo zapele še nekaj okroglih. — Vsaj za pustno nedeljo poskrbite, da boste židane volje in se nasmeljali v družbi, po kateri ne boli glava, ampak je veselo in zadovoljno srce. Pridite k nam! Ne boste razočarani! To Vam obljublamo in vas vse od blizu in daleč prisrčno vabimo

Gojenke.

Zaključek kuharskega tečaja v Medgorjah

Nič kaj prijetno vreme ni bilo v nedeljo, ko so nas povabile naše mlade kuharice iz Medgorij na razstavo in zaključno prireditev, s čimer so hotele pokazati, kaj so se naučile in kaj zdaj znajo. Zanimanje pa je bilo res veliko in niso se ustrašili ne Galičani dolge poti, iz Podkrnosa so prišli in tu-

okrašene in izrezane kot srca, drugo pecivo vseh mogočih oblik in dobrot. In če je bil kdo žejen — kdo bi ne bil ob tolikih dobrotah? — so imele tudi takoj pomoč pri rokah. So pač iznajdljive te naše kuharice!

Ko je za telo poskrbljeno, je treba misliti tudi na duha. In pri tem smo pa doživeli

di Radišani niso hoteli zamuditi ugodne prilike, da so z domačini iz Medgorij in okolice občudovali lepe reči, ki so jih mlade kuharice razložile po mizah v dvorani. Kar težko je bilo iti mimo vseh teh dobrot, ne da bi človek tudi kaj kupil. Torte vseh vrst so se smejale radovednim gostom, lepo

spet nekaj lepih presenečenj. V dvorani, ki je bila ob predstavi nabito polna, so lepo pripravile oder, kjer smo videli in se naučili, da ne samo dobra kuhinja — ki seveda mora biti — temveč skupaj z njo le kultura srca more ustvariti lep dom in prinesiti srečo in zadovoljstvo v življenje. Človek do-

Močniku je bil zadnja leta pri svoji sestri pri Podevu. Svetovna vojna ga je poklicala iz domačega kraja v tuji svet. Doživel je grozoto vojne in marsikaj pretrpel. Rajni Bošta je bil vedno dobre volje in je rad pomagal pri delu prav do zadnjega. Bil je veren in je vedno izpolnjeval svoje verske dolžnosti. Na prvi petek smo ga ob obilni udeležbi sosedov, znancev, prijateljev in faranov spremljali k zadnjemu počitku. Mešani zbor je prepeval pri božji službi ter pri odprtem grobu. Gospod župnik se je poslovil od dobrega farana. Podevovim naše sožalje! Rajnemu pa večni pokoj!

VRBA

G. župnik v Vrbi, duh. svetnik Franc Ks. Kaleja je zadet od srčne kapi, dne 1. februarja, nenadoma preminil. Veličasten pogreb dne 5. t. m., katerega se je udeležilo 30 duhovnikov, je pričal, kako je bil pokojnik priljubljen. Sezidal je za časa svojega dušnopastirskega delovanja v Št. Jakobu v Rožu novo podružno cerkev v Področici, v Vrbi pa novo farno cerkev Naše ljube Gospe in župnišče. V tej farni cerkvi je prevzel tudi oskrbo zvonov. Rajnega župnika je pokopal v zastopstvu krškega škofa prelat Josip Maier. Ohranimo ga v lepem spominu!

KOTMARA VES

Ne samo na cesti, ampak tudi kje drugod se lahko pripeti nesreča. To nam potrjuje slučaj pri nas v Kotmari vesi. Gostilničarki in posestnici Rozaliji Sima v Ivovju se je zgodila nesreča, kakršnih je le malo. V hlevu se je zlomila železna prečnica, nakar se je zrušil precejšen del oboka in padel na tla. V hlevu je bila ena krava, konj in deset svinj. Opeka je močno ranila konja in tri svinje, tako da so jih morali takoj zaklati.

BILČOVS

Farna kronika: Rojenih je bilo v naši fari lansko leto 26 otrok. Med temi je bilo 9 fantkov in 17 deklic. Smrtnih žrtev pa je bilo šest in sicer pet ženskih in en moški. V zakonski stan je stopilo preteklo leto pet parov, dve osebi pa izven naše fare. Kmalu po novem letu sta nas zapustili spet dve ženski in sicer Marija Rebič, pd. Bistrinja na Mali gori, in Katarina Filipič, pd. Simonova v Velinji vesi.

bi v življenju pač to, kar išče. Pošteno srce in pridnost sta pa odlični, mimo katerih nihče ne more, saj to je podlaga za prijeten in srečen dom.

Z domačo besedo in petjem so nam naša dekleta pričarala lepe prizore in ritmika gibov je kar pritegnila naše oči. Kar naprej bi še gledali prelivajoče se valovanje v pestrih barvah in vse je kar prehitro minilo.

Lepo so nam zapeli radiški pevci ob začetku in za zaključek, prav prijetno je bilo, ko so v pavzah z našo pesmijo izpolnili čas.

Kako lepa je naša beseda, kako zvonka je naša pesem!

Kdo pa ve, koliko je bilo truda in žrtev, koliko je bilo treba potrpeti, da smo obiskovalci dobili tako lep vtis? Prav lepo se moramo zahvaliti dekletom v Medgorjah, takoj bi pa radi pristavili željo, da bi nam kmalu pokazale spet kaj podobnega. Saj imajo prave igralske talente med seboj! Uspeh je krona delu. In tu smo videli, da je bilo to delo res uspešno. In kako naj bi bilo drugače, če je med nami gdč. Milka in z njo gdč. Katrca? Zdi se, da požrtvovalnost gdč. Milke ne pozna nobenih meja.

Ko se zahvaljujemo gdč. Milki in Katrici, pa ne smemo prezreti g. župnika Cvetka. Pripravil je vse potrebno za tečaj, dal je na razpolago župnišče in ves čas pomagal, kjer je mogel. Toda naša zahvala tu bi bila premalo tehtna. Ko bodo te naše kuharice postale samostojne gospodinje, pa bodo prišle se iz srca zahvaliti, da so mogle napraviti ta tečaj, kjer so pridobile mnogo za dušo in telo in imajo zdaj lažjo pot do sreče doma in v družini.

Velik pomen dobrega semena

Z dobrim semenom in pravilnim obdelovanjem ter gnojenjem lahko dosežemo visok pridelek.

Različne rastline

Seme je nosilec vseh lastnosti: dobrih in slabih. Seme se razvije iz dveh stanic: iz cvetnega prahu in stanice, ki je v plodnici. Cvetni prah, zlasti pri žužkocvetnih rastlinah, prenašajo čebeličice s cveta na cvet. Če je ugodno vreme, obleti čebeličica do 10.000 cvetov na dan. Pri žitaricah je pa drugače. Tu se žita opravišjo deloma z lastnim cvetnim prahom, deloma s prahom sosednih klasov. Zato je ugodno, če v času, ko so žita v cvetu, piha lahen veter in je lepo ter mirno vreme. — Koruza ima na isti rastlini prašnike, ki so v metlici zgoraj, in pestiče — lase s plodnico v betu, iz katere se razvije zrno. Ta rastlina je enodomna. — Na hmelju in konoplji je drugače. Pri teh rastlinah so prašni cveti na eni rastlini, na drugi pa pestiči s plodnico. Te rastline se dvoidomne.

Dednost

Iz teorije in prakse vemo, da je cvetni prah istega cveta slabši, zato je seme, ki se je razvilo iz te opravitve, navadno bolj drobno ali vsaj slabše kalivo in nima toliko dobrih lastnosti kot ono, ki se je razvilo iz cvetnega prahu druge rastline.

Znano je tudi, da vsak cvetni prah nima istih moči pri opravljanju cveta. Zato je prav, če pride več cvetnega prahu na pestič cveta. Naravno, da bo cvet opravljen s tistim cvetnim prahom, ki ima največ življenjske sile in s tem največ dobrih lastnosti dotične sorte. Tako lahko v naravi vidimo povsod boj za obstanek. Močnejši zmaguje! To se še vedno ponavlja pri divjih živalih, pri rastlinah na polju, travniku in nič manj tudi v gozdu, kjer hitro rastoče drevo zaduši pod seboj bratca, s katerim sta bila isti dan posejana in sta v prvi dobi rasti živela drug ob drugem.

Zaradi neugodnega vremena: deževja, suše, premočnega vetra, ki strese cvetni prah po tleh itd., ostane vsako leto mnogo cvetov neoprašenih in zato je tudi pridelek za 10 do 15 odst. manjši. Na nekem državnem posestvu, kjer je bila poizkusna postaja, so

praktikanti v dobi cvetja pomagali vsako parcelo prašiti na ta način, da sta dva vlekla preko parcele v višini cvetov ozek pas platna. S tem se je cvetni prah mirno stresal s klasa na klas. To delo so opravili zjutraj in sicer takoj, ko je minila rosa in dokler ni bilo prevročje.

Izbiranje semen

V vsakem semenu so se na ta način združile lastnosti cvetov, v katerih je bil cvetni prah, z onimi, kjer je plodnica. Iz tega sklepamo, da je velikega pomena izbiranje najboljših rastlin za seme.

Izbiranje ali selekcija pa ni dolžnost le semenarju in večjih pridelovalcev dobrega semena, temveč vsakega kmeta. Tudi v majhnem je treba sejati dobro seme, da iz dobro obdelane zemlje dobimo čim večji in čim boljši pridelek.

Za ljudi, ki slabo slišijo in uporabljajo ojačevalce, je neka ameriška firma izdelala očala, ki imajo baterijo vdelano v okviru. Od očal vodi tanka vrstica do ušca, kar je edini vidni del te naprave. Za ljudi, ki ne nosijo očal, izdelajo očala z navadnimi stekli. (AND/UP)

Sončna elektrarna v puščavi

V deželi faraonov, nekako 400 km južno od glavnega mesta Kaira, bodo začeli na robu puščave z deli za uredničenje gigantskega načrta, za gradnjo prve sončne elektrarne na svetu. Od tega, v koliko se bo to podjetje posrečilo, zavise podobna podjetja tudi v drugih deželah, da bodo sončno energijo spreminjali v električni tok.

Načrt za ta način pridobivanja električnega toka so izdelali štirje strokovnjaki. Z deli so že začeli in oba vodeča inženirja sta danes znana po vsem Egiptu in pri strokovnjakih vsega sveta.

Po načrtih bodo znašali stroški gradnje 45 milijonov dolarjev. Objekt sestoji iz progi jugu obrnjene ogromne krogle, katere premer znaša 40 metrov. Ta krogla je sestavljena iz številnih šestkotnih leč. Vse to pa stoji na aluminijastih opornikih. Na

sproti krogli so napravili ogromno polje, ki meri 5 ha, v obliki votlega ogledala iz kovine. Nekaj sončnih žarkov bo steklena krogla prejela direktno, druge pa bo odsevala kovinsko ogledalo na nasprotni strani.

V tej ogromni krogli, ki bo težka 4.000 ton, bodo napravili kurilno pripravo, kjer se bodo zbrali vsi sončni žarki, ki jih bodo dosegli. Zaradi velikega obsega bodo imeli sončni žarkj tako moč, da bodo v eni uri segreli 400 ton vode na 482 stopinj. Od tu je postopek kot pri drugih kaloričnih centralah: voda se spremeni v paro in ta žene pod velikim pritiskom parno turbino, ki proizvaja električni tok. Po proračunih bodo na ta način dobili letno 13 milijard kilovatnih ur, kar pomeni znatno izboljšanje preskrbe Egipta z električno energijo. (TP)

GOSPODARSKE NOVICE

SOVJETSKA ZVEZA PO UVOZU MESA NA TRETJEM MESTU

Kljub vsem naporom za dvig poljedelstva, da bi dosegli vsaj spodnjo mejo za kritje preskrbe mesa pri ljudeh, ki so vajejn pomanjkanja mesa, je Sovjetska zveza še vedno na tretjem mestu pri uvozu mesa. Na prvem mestu je industrijsko visoko razvita Velika Britanija in na drugem Zapadna Nemčija. Lansko leto je Sovjetska zveza do novembra nakupila skoraj 110.000 ton mesa, med tem trj četrtine vsega izvoza iz Urugvaja. Nadalje je nakupovala še v Franciji, Argentini, Novi Zelandiji, Avstraliji, Južni Afriki, Keniji, Irski in v Kanadi. Seveda so najprej segli po zalozah satelitskih držav.

DEVIZNI PROMET V FRANCIJI

Po novi uredbi francoskega deviznega urada ne morejo v tem letu izvozniki več prosto razpolagati z devizami, ki jih dobijo od izvoza. Doslej so dobili nekaj od tega za prosto nabavo surovin.

PREVOZ ZEMELJSKIH PLINOV V TEKOČEM STANJU

V Združenih državah Amerike je strokovna komisija raziskovala možnosti transporta

zemeljskega plina v Veliko Britanijo v tekočem stanju. Na naftnih poljih je zelo veliko tega plina, ki bi ga z zmrvovanjem spremenili v tekoče stanje. Pri —140 stopinj zavzema le še eno šestino običajne prostornine in bi ga lahko s tankerji prevažali v Veliko Britanijo. Tudi cena bi bila približno ista kot cena plina, ki ga pridobe pri destilaciji premoga.

NOVO SREDSTVO PROTI MRYESU

Iz Amerike javljajo, da so odkrili novo sredstvo za uničevanje mrčesa, ki učinkuje tudi tam, kjer odpove znani DDT-prašek. Novo sredstvo imenujejo z začetnicami DDVP in je za ljudi in domače živali še manj škodljivo kot kako drugo sredstvo proti mrčesu. Po smernicah zdravstvenega ministrstva bodo uporabljali to najprej tam, kjer je mrčes že neobčutljiv za DDT.

NOV NAČIN VULKANIZIRANJA Z ATOMSKIM ŽARČENJEM

V Združenih državah Amerike so izdelali nov način vulkaniziranja s pomočjo atomske energije. Ta novi način je uporaben pri naravnem kavčuku in pri sintetičnem gumiju. Na mesto običajnega vročega vulkaniziranja bodo tu uporabljali gama-žarke. (AND)

Našim gospodinjam

Nekaj iz zdravstva:

O ZAPRTJU

Praviloma gre človek na blato enkrat ali kvečjemu dvakrat na dan. Če pa gre redkeje, govorimo o zaprtju. Zaprtje je eden izmed bolezenskih znakov obolenj želodca, črevesja, jeter, pljuč, srca ali drugih organov. Najbolj pogost vzrok zaprtja pa je lenivost črevesja.

Vzroki zaprtja so različni: prirojena slabost črevesnega mišičja, premalo gibanja, preveč sedenja, nepravilna prehrana ter zlasti zadrževanje blata. Zaprtje je pri žedah bolj pogosto kot pri moških, je bolj pogosto pri mestnem prebivalstvu kot pri podeželskem in je skoraj popolnoma neznano pri primitivnih narodih. Vse to se da tolmačiti z zadrževanjem blata, ki nujno povzroča zaprtje.

Pri navadnem zaprtju bolnik nima posebnih težav in se počuti še kar dobro. Na blato hodi le v daljših večdnevih presledkih in običajno le tedaj, če vzame kako odvajalno sredstvo. Včasih ga močno boli glava. Rad toži o pomanjkanju teka in večkrat nima prave volje do dela. Blato je po večini trdo, klobasičasto ali ovčjemu podobno. Če je vzrok zaprtju krč črevesja, čuti bolnik močne bolečine v trebuhu, stalno ga silj na blato, a odvaja le majhne, trde koščke blata. Če se vname črevesna sluznica, tedaj sledi zaprtju driska z značilnim tekočim ali kašastim blatom. Drisko spremljajo močni črevesni krči in napetost trebuha.

Če hočemo zaprtje uspešno zdraviti, moramo povzročiti draženje na blato, kar dosežemo z dieto; na stran moramo iti, čim začetimo najmanjšo potrebo.

Dietna hrana, ki pospešuje gibanje čre-

vesja in s tem premikanje hrane, kar vse pomaga do lažjega iztrebljanja blata, naj vsebuje sledeče jedi: kruh iz grobo mlete moke (najboljši je ržen), grah, lečo, fižol, sadje in kompot. Pri zaprtju deluje zelo dobro nasičena raztopina sladkorja v vodi. Sadje in kompoti učinkujejo predvsem zaradi sladkorja, ki ga vsebujejo; toda le, če jih uživamo na tešče. Bolnik naj se navadi, da hodi dnevno na blato in sicer ob istem času, najbolje zjutraj.

Priporočljivo je, da pri tem pokadi cigareto, kar pospeši črevesno draženje. Uživanje močnih odvajalnih sredstev ni priporočljivo, kajti čreva se nanje zelo hitro navadijo, tako da jih je treba jemati vedno večje količine, ki pa okvarjajo črevesno sluznico.

Kar se tiče lažjih odvajalnih sredstev, lahko jemljemo različne soli, kot na primer Glauberjevo karlovarsko sol (kavino žličko soli na kozarec vode) ali pa naravno slatino. Slatino pijemo pred jedjo, da pride v črevo v zadostni koncentraciji. Pri posebnem trdem blatu se moramo zateči h klistirju z milnico ali oljem. Tudi glicerinske svečke, ki jih dobiš v vsaki lekarni, včasih dobro pomagajo. Isto velja tudi za masažo trebuha, ki jo je pa treba pogosto ponavljati.

Pri dolgotrajnem zaprtju, kjer velike količine blata razdražijo črevesno sluznico, nastanejo kaj rade dolgotrajne driske z močnimi kólikami, pri katerih se izločajo mase razpadlega blata. V takih primerih je treba čreva dodobra očistiti z ricinovim oljem in šele potem zdraviti zaprtje po navedenih smernicah.

KUHINJA

Mesni štrukelj: Goveje meso zmelj, mu dodaj čebulo, peteršilj, sol, poper ter 1 do 2 žlici smetane ali masla. Nato ga narahlo duši. Medtem napravi omele kot običajno, jih napolni s to mesno zmesjo, zavij ter položi v namazan model. Nato jih polij z osoljenim mlekom ter jih peci, dokler omele ne vsrkajo tekočine.

Sekanica s krompirjem: Operi in skuhaj krompir. Olupljenega dobro stlači; prilij mu nekaj žlic vročega mleka, prideni za oreh surovega masla in nekoliko soli. Nato namaži kozico z mastjo in nadevaj vanjo krompirjev pire, vrhu krompirja sekanico in vrhu sekanice jajce, ki si ga prej razmotala z dvema žlicama smetane. Tako pripravljeno jed postavi v srednje vročo pečico, da se jajce nekoliko zakrckne.

Sekanica iz kuhanega govejega mesa: Razgrej v kozici za polovico jajca surovega masla ali kake druge dobre masti in v razgretosti stresi žlico drobno narezane čebule. Ko čebula nekoliko zarumeni, prideni drobno sekljano kuhano meso, žličico peteršilja, po-

lovico v mleku napojene in ožete žemlje ter mešaj na ognju eno minuto, prilij nekaj žlic juhe in, ko prevre, prideni ščep popra in nekoliko soli.

Rezančna potica: Mešaj dva rumenjaka in prideni majhen krožnik drobnih ali širokih rezancev, ki si jih skuhal v osoljeni, mastni goveji juhi in nekoliko ohladila. Dobro premešaj in prideni sneg dveh beljakov. Ko si vse narahlo premešala, deni polovico rezancev v pomazano kozico, povrhu namaži mesni nadev in na nadev deni ostale rezance. Po rezancih polij 2 žlici kisle smetane, postavi v pečico in speci. Pečeno zreži in postavi s fižolovo, krompirjevo ali kako drugo solato na mizo.

Jabolčni narastek: Krožnik suhih kruhovih kock polij z vrelim mlekom ter jim pri-mešaj krožnik kuhanih jabolok, sladkor, rozine, škodlico zmletih lešnikov, 1 do 2 jajci ter limonine lupine. Vso zmes deni v pomazan model, jo obloži s koščki surovega masla in peci pol-ure.

PRAKTIČNI NASVETI

Rdeče roke

Če imaš od mraza rdeče roke ter raskavo in razpokano kožo, pazi, da si roke vedno dobro osušiš, ko si jih umiješ. Zvečer si jih namaži z raztopljenim lanolinom, podnevi pa z mastno kremo ali vazelinom.

Za rdeče roke ti bosta najbolje pomagali masaža in telovadba prstov in rok. Zelo so uspešne tudi jutranje in večerne vroče kople rok. Kople naj traja 10 minut v vodi, ki je vedno enako vroča. Potem si roke temeljito obriši in masiraj z mastno kremo, nakar bodo postale bele in mehke.

Če pa povzročata rdeče roke ali noge slab krvni obtok, pij ribje olje in se krepko

masiraj z grobo frotirko po vsem telesu, posebno pa še po nogah in rokah vsak dan.

Ozeblina

Če imaš ozeblina na rokah in nogah, si obolele ude vsak večer koplji nekaj minut v vroči in prav toliko časa v mrzli vodi. Izmenična kople naj traja okoli 20 minut. Po koplei pa si ozeblina natri s kafrnim oljem.

Živčna utrujenost

Če smo živčno utrujeni, nam bodo sijajno pomagali obkladki vroče vode na tilniku in dlaneh.

Če zaradi preutrujenih živcev zvečer ne moremo zaspati, ni nič boljšega, kot da si položimo na tilnik tople obkladke. Prav tako pomagajo topli obkladki na obeh.

ure je izredna preciznost in natančnost pri merjenju časa. Novi aparat deluje tako natančno, da je šele v 300 letih možna razlika za eno sekundo z ozirom na zemeljsko rotacijo.

Pogon atomske ure preskrbijo prav majhne količine energije, ki jo oddajo molekule amonijevega plina. Seveda te ure zaradi tolike preciznosti ne bodo uporabljali za določanje dnevnega časa, pa tudi po obsegu bi bila kaj nepripravna za stanovanje. Njena prednost je pa odločilnega pomena pri določanju kratkih valov, zemeljske rotacije in preiskavanju molekularne sestave in zgradnje atoma. Za vsa ta merjenja je potrebna velika preciznost. (AND)

ATOMSKA URA

Na univerzi Columbia v New Yorku so izumili uro na atomski pogon. Prednost te

Mladim dekletom in fantom:

Prebeci in premisli!

Tole življenjsko zgodbo sem bral pred kratkim v nekem časopisu. Ker se mi zdi za mladino zelo pomembna, naj jo na tem mestu kratko obnovim.

K advokatu je prišel mlad fant. Takole je začel:

„Moje ime nima pri tej stvari nič opraviti, račun vam bom brez skrbi v redu povrnil. Sem brez prijatelja in zato bi rad vam nekaj potožil, kar me teži.“

„Pripovedujte,“ odgovori advokat in se udobno nasloni na stol.

„Knjižničar sem,“ začne mladi fant, „pri nekaj manjši tvrdki. Upam, da bom zaradi svoje poštenosti, največjih naravnih sposobnosti pač nimam, napredoval v službi. Znanje imam z nekim dekletom. Po poklicu je uradnica, a ima veliko veselja do gospodinjstva. Oba sva pridno hranila in kovala lepe načrte za bodočnost. Kmalu sva se imela namen poročiti. Pa je medtem mojo ljubljeno spoznal neki moški, starejši od mene in bogat. Kakor mi je sama pripovedovala, se njegovemu prvemu povabilu ni odzvala. Kljub temu jo je ponovno prišel iskat s svojim avtom. Tako ji je prikazal drugačno življenje, kot ji ga morem nuditi jaz. Avto, hoteli, koncerti... vsega tega ji kot knjižničar ne morem nuditi. Sem sicer preprost človek, a jo iskreno in zvesto ljubim. Ne vem pa, če misli resno nanjo tudi oni visoki gospod, verjetno se hoče z neizkušenim dekletom le poigrati. Nimam pravice pridržati svoje izvoljenke zase, a ne želim, da bi bila nesrečna.“

„Je to vse, kar ste mi hoteli povedati?“ po kratkem molku zamišljen vpraša advokat.

„Da, to je vse. Mislim, da je dovolj. Količ sem dolžan?“

„Nič!“
„Zahvaljujem se vam, da ste me poslušali. Na svidenje!“

Po odhodu mladega fanta je advokat dolgo zrl predse in med neprijetnim razmišljanjem nervozno risal s svinčnikom kroge po papirju. Nato je počasi prijel za telefonsko slušalko in poklical neko številko.

„Alhambra bar? Tukaj dr. Griessner. Za danes večer sem naročil eno mizo.“

„Da, za dve osebi.“

„Prosim, črtajte naročilo!“

Iz gornjega ti mora biti dovolj jasno, da je bil tisti, ki je zmedel življenjsko pot dveh srečnih človekoma, sam advokat. Plemenitost fanta ga je le odvrnila, da se je igri z lepim dekletom odpovedal.

Je to mar izredna življenjska zgodba? O, ne! Veliko podobnih bi ti lahko še povedal...

Dekle, ne verjemi vsakomur! Bodi zvesto poštenemu fantu, ki je vreden tvoje ljubezni. Naj te ne omami zunanja lepota, obleka, čast, bogastvo. Skoraj vedno se za vsem tem skriva umazana in nezvesta ljubezen. Fant, ne igraj se z dekliskimj srci! Sicer boš zaigral svojo življenjsko srečo!

IZ NEKDANJIH DNI

Sv. Lavrencij je bil zatožen, da je kristjan in upravnik cerkvenega premoženja. Sodnik je zahteval, da mora takoj izročiti cerkveni zaklad. „Prav rad to storim“, odvrne svetnik, „samo dajte mi nekaj voz na razpolož!“

Ko je dobil vozove, je zbral več sto revežev in jih kot svoj „cerkveni zaklad“ peljal na izlet po rimskih ulicah v veliko jezo sodnikov. Kmalu zatem je bil obsojen na smrt na razbeljenem ražnju. A tudi v tej strašni smrti ni izgubil dobre volje.

Svojim mučiteljem je dejal: „Na eni strani je pečenska že gotova, sedaj me lahko obrnete na drugo stran!“

P U S T

Dolgo krilo, pajčolan, židan sončnik, zlat uhan.	Včeraj punčka sem bila, danes prava sem gospa.	Krinka skriva mi obraz, brž ugani, kdo sem jaz?
---	---	--

ZA DOBRO VOLJO

Pri zdravniku. — „Kaj vam pa manjka?“

„Oh, denar, gospod doktor! Prosim dajte mi sto dinarjev in povsod bom razglasila, kako ste mi hitro pomagali.“

Zakonca sta se sprla. Župnik jima hoče pomagati in pride k ženi: „Popustita vsak malo in bo mir.“ — Žena: „Oh, saj jaz sem popustljiva. Toda ker on noče popustiti, tudi jaz ne bom.“

Šmihelski pevci v Št. Primožu

V nedeljo, 30. januarja, se je šmihelski zbor po daljšem času zopet v javnosti pokazal; pod vodstvom svojega pevovodja g. Miha Sadjaka je nastopil z obširnimi sporedom v Št. Primožu v novi dvorani pri Voglu. Zdi se, da je zbor kakor v brk nekim zlonamernim napovedim prav s tem koncertom pokazal prav krepke znake življenja.

Prvo, kar moremo pri tem koncertu z veseljem ugotoviti, je veliko zanimanje naših ljudi za koncert. To je bilo treba videti: Voglova dvorana — za podeželske razmere vse prej ko majhna — do zadnjega kotička polna, in to po večini mož in fantov, ki so z občudovanja vredno pozornostjo sledili posameznim točkam obširnega spreda! Tako hvaležnega občinstva šmihelci verjetno že dolgo niso imeli.

Spored koncerta je bil obširen, morda preobširen. Prvi del je tvorilo pet ljudskih pesmi. Najlepsi sta bili prvi dve: „Ta zima že zapušača nas“ in „Ej, vigrad je to“ — obe ritmično lepo razgibani in tudi tako podani. Drugi del je obsegal pet umetnih pesmi. Ta del koncerta je bil bolj medel in bi brez škode lahko odpadel. Zelo je vžgal v tretjem delu moški zbor. „Jaz sem ta lepši Šiman“ je elektrizirala poslušalce, prav tako „Vojaska“ (Pet čevljev merim, palcev pet) in „Moja ljubca m' je pošto posvava“. Škoda, da so navrgli še „Žabe“, ki so bile pomanjkljivo podane, pred vsem intonacijsko pa tudi ritmično. — Zadnji del koncerta je obsegal zopet pet umetnih pesmi, in to takih, da se je zbor lahko razpel. In se tudi je. Zato v tem delu tudi poslušalci niso štedili s priznanjem. Izredno lepo sta solistki zapeli „Holadri...“ v pesmici „Tam, kjer teče bistra Zilja“. „Rož, Podjuna, Zilja“ je nekoliko sentimentalno barvana skladba

in jo je zbor tudi tako zapel. Najbolje je bilo podano Vodopivčevo „Znamenje“.

Spored pesmi je napovedoval zborov predsednik g. dr. Kreiger.

Šmihelcem, pevovodji in zboru, je treba čestitati k lepemu uspehu, ki so ga dosegli s tem koncertom. Sicer smo čuli ta zbor že bolj zapeti. A se mi zdi v tem oziru značilen zadnji del koncerta: res, da so to bile pesmi, ki jih je zbor že nekoč pel („stare lavorike“!), pa je nekatere od teh tudi tako zapel kot nekdanj, da ne rečem — zlasti poslednjo — boljše. Želimo, da bi bilo to značilno znamenje zborovega stremljenja za bodočnost: navezujoč na častno preteklost z novimi napori naprej in više! Zbor ima sijajen material: kakšni krepki basi, blesteči, skoro preblesteči tenorji, mehki soprani! Le alti so nekoliko šibki, a bolj številčno kakor glasovno. A dober material je premalo. Material je treba obdelati. Nekatere pomanjkljivosti pri tem koncertu naravnost s prstom kažejo smer, v kateri se bo moral zbor izpopolnjevati: čistejša intonacija, natančnejša ritmizacija, obširnejša dinamika, zlasti pa osnovno pevsko-tehnično znanje. Prvi korak je že storjen: zbor je pomlajen. Kaj pomenijo mladi glasovi za zbor, se je posebno videlo pri drugem delu koncerta, ki so ga izvajali samo prejšnji člani zboru: kako vse drugače — mladostno sveže je zvenel zbor v prvem in drugem delu!

Ko šmihelskemu zboru za ta koncert čestitamo, želimo pevovodji in zboru v tem letu še več in še lepših uspehov! Pogoji so dani. Z dobro voljo, s požrtvovalnostjo pevovodja in pevcev — o tem smo uverjeni — bo zbor te uspehe tudi dosegel. cf.

TI IN KNJIGA

Vidim tvoje velike oči, kako se upirajo vame. V njih berem, da je tvoja duša žejna modrosti. Včasih greš v kino. Toda filma je v dveh urah konec. V spominu je ostala kratka zgodba in nekaj obrazov filmskih igralcev — drugega nič. Včasih kupiš ilustriran tednik v tujem jeziku. Gledaš barvaste slike, prebiraš izmišljene ljubezenske dogodivščine. A čutiš, da je vse to plitvo in prazno. Ti bi rad česa boljšega, globljega.

Ko sem bil v tvojih letih, sem bil povsem tebi enak. V siromaštvu so mi potekale šole, ki so mi omogočale korak napredka v življenju. Skopo odmerjen denar, ki sem si ga prislužil s poučevanjem, nisem porabil za kruh ne za kino. Kupoval sem si knjige. Tako je vsaka nova knjiga, ki sem si jo kupil, pomenila pravo doživetje. Draga mi je bila, ker sem se ob njej spominjal, kdaj sem jo kupil, kje sem jo prebral, kaj sem ob branju občutil. In tako so se vrstile knji-

Celovčani in Slovenci iz bližnje in daljne okolice!

Kam v nedeljo, 13. februarja?

NA VESELO IN DRUŽABNO PUSTNO PRIREDITEV,

katero priredi Slovensko kulturno društvo v Celovcu v Kolpingovi dvorani v nedeljo, dne 13. februarja 1955. Začetek popoldne ob 15. uri. Na sporedu je veseloigra „PRICARANI ŽENIN“ z znanimi priljubljenimi igralci domače dramske družine. Po igri je PLES, poskočne melodije igrajo znani celovski muzikanti, vmes VELIK SREČOLOV s številnimi lepimi dobitki in še razna druga prijetna presenečenja. Našli se bodo rojaki iz Celovca, okolice in dežele ter v veseljem razpoloženju in prijetni domači zabavi preživeli res pestro družabno popoldne in večer.

Za pijačo in jedačo je preskrbljeno. Vstopnina je zelo nizka in vstopnice v predprodaji dobite v pisarni „Našega tednika-Kronike.“

OTVORITEV NOVE PROSVETNE DVORANE V ŠT. PRIMOŽU V PODJUNI

Slovensko kulturno društvo v Št. Vidu v Podjuni otvarja v nedeljo, dne 13. februarja 1955, ob pol 3. uri popoldne, novo prosvetno dvorano pri Voglu v Št. Primožu.

Na sporedu je igra „PLAVZ“ (prirejajo domači igralci) in nastop domačega pevskega zboru.

Vabimo vse prijatelje dobre igre in lepega petja k temu kulturno-zgodovinskemu dogodku!

O d b o r

ge leto za letom — debele, z lepim tiskom, z različnimi platnicami. Se sedaj jih vidim v duhu — sami veliki stvaritelji lepote. Ves svet je bil moj: Živel sem na gumijevih plantažah na Javi, šel z Napoleonom v Rusijo, užival poezijo ruskega podeželja, na Norveškem sem bil doma, občudoval kmečko gostijo na Flamskem, smejal sem se plemečiču iz La Manče, sanjal z Munthejem na Capriju. Le mati je zmajevala z glavo, ko je videla vedno več knjig v omari pod stensko uro in mene, kako sem se poglabljal v slovensko literaturo.

Večji del tistih knjig je sedaj bogve kje. Milo mi je pri srcu, ko se jih spomnim. Ni mi žal — in mi nikdar ni bilo — ne za denar ne za čas. Ob njih sem spoznaval lepoto, ob njih sem rasel, ob njih se je razjarjala moja ljubezen do domače besede.

„Do domače besede? Saj ste imenovali po večini tuje pisatelje!“

Res — toda prevodi v slovenščino so bili mojstrski. Prevajalci so bili sami pisatelji ali pesniki in temeljiti poznavalci slovenske besede. Izvirne slovenske knjige so prišle na vrsto kasneje, ko je bila moja domišljija že nasičena. Bile so skromnejše, to je res, toda iz njih je dehtela domača zemlja. V njih sem srečaval domačega človeka, kakor sem ga poznal iz vsakdanjega življenja.

Zakaj ti vse to pripovedujem? Zato, da bi vedel, da je čas kratak, da ga je treba pametno uporabiti! Za dobre knjige porabljen čas ni zgubljen. Ni treba, da knjige kupuješ — predrage so. Izposojuj si jih — samo ne na slepo! Naj te spremlja z nasveti človek, ki te ima rad in mu je tvoja duševna rast pri srcu!

—be—

Pravljica o lepi kraljičini

Dolgo, dolgo je od tega, kar je živela lepa kraljična. Kdor jo je videl, ni mogel prehvaliti njene lepote. Kraljična je rada poslušala takšno hvalo. Nič čudnega ni bilo, da je postala ošabna in domišljava.

Neki dan je prišel na tisti dvor moder stavec. Videl je, da se vsi klanjajo krasni kraljični; on se ji pa ni poklonil.

Kraljična se je nad njim zelo razjezila. „Zakaj se mi nisi priklonil?“ ga je nejevoljno vprašala.

„Ne morem se klanjati, dokler si samo lepa!“ je stavec mirno odgovoril in odšel.

Kraljična je jokala. „Kakšna moram še biti, da bi se mi klanjali tudi modri možje?“ je vprašala očeta.

Kralj je nemudoma sklical vse njene učitelje in jih vprašal, kaj mora kraljična še storiti, da bi se ji vsi klanjali.

Učitelji so se posvetovali in odgovorili: „Kraljična mora biti tako učena, kakor je lepa!“

Tedaj je kraljična obljubila, da se bo učila.

Zdaj so učitelji znosili vse šolske knjige in kraljična se je pridno učila vse leto.

Njej na čast so priredili v gradu veliko slavnost. Tudi modrega starca so povabili.

Vsi so se klanjali krasni in učeni kraljični, samo modri stavec se ji ni poklonil.

Kraljična je spet pričela plakati. „Zakaj se mi še zdaj ne klanjaš?“

„Dokler si samo lepa in modra, se ti ne morem klanjati!“ je odgovoril stavec.

Kraljična je šla vsa žalostna v svojo sobo, sedla k oknu in premišljevala, česa ji še manjka.

Slučajno je pogledala skozi okno in pri tem je na modrega starčka že pozabila. Zagledala je pa dva otroka, ki sta se pred vrati v park tresla od mraza in jokala od lakote. Zasmilila sta se ji.

Pohitela je k očetu in zaklicala: „Oče, zunaj stojita dva siromašna otroka in trepetata od mraza! Reci jima, naj prideta noter. Pa dovoli mi, da ju nasitim in oblečem!“

Kralj se je obotavljal, a kraljična ga je prosila toliko časa, da je privolil.

Nato je stekla na vrt, je otroka sama pripeljala v grad, sama jima hukala na rdeče roke, da bi jih ogrela.

In glej! Isti hip se je prikazal modri starček in se je kraljični globoko priklonil in rekel: „Tvoji krasoti in modrosti se nisem mogel prikloniti; z veseljem pa se priklanjam tvojemu dobremu srcu!“

Kraljično je polila rdečica in je pohlevno pripomnila: „Nisem zaslužila tvoje hvale! Storila sem, kar mi je velelo srce!“

Šoferska šola. — „Kaj, poučujete, kako se vozi z avtomobilom? In to zastonj?“ — „Da, zastonj.“ — „Od česa pa živite potem?“ — „Od popraviljanja avtomobilov...“

P * I * S * A * N * O * * B * R * A * N * J * E

A. Averčenko:

Izumi

V vojno ministrstvo neke države je prišel nekoč človek s prekanjenim obrazom in dejal:

„Prosim, pustite me takoj k vodji letalskega oddelka! Izumil sem nekaj važnega na področju letalstva in bi rad ta izum prodal. Moj izum bo povzročil v letalstvu prekrat in tista država, ki bo kupila moj izum, bo imela velike koristi.“

Povedli so izumitelja k vojnemu ministru. Ta je bil izumitelja zelo vesel in ga je vprašal:

„Pravite torej, da ste izumili nekaj važnega?“

„Gospod minister, skonstruiral sem zrakoplov, ki se lahko obdrži v zraku 10.000 ur in lahko sprejme vase celo kompanijo!“

Izumitelj je pokazal ministru risbe in načrte.

„Da,“ je dejal minister, ko si je ogledal načrte, „to je prav tisto, kar smo iskali. Koliko zahtevate za svoj izum?“

„Eno milijardo!“

„Prav,“ je kriknil minister, „tu imate nakazilo za državno banko. Hvala! In če izumete še kaj novega, le pridite spet.“

„Gospod minister,“ je dejal izumitelj, „še nekaj za vas. Nekaj bajnega, nekaj senzacionalnega.“

„Kaj pa?“

„Gospod minister, izumil sem top, ki z ahkoto in popolno preciznostjo pogodi moj zrakoplov v poletu, tako da pade letalo takoj na tla.“

„Čujte,“ je dejal minister, „ta je pa huda. Tako krasno letalo ste izumili, zdaj pa pridete nenadoma s tem topom na dan!“

„Gospod minister, moj zrakoplov je čudo tehnike, a treba je vendar ustvariti kak lek zoper strup.“

„Gotovo! A bilo bi mi ljubše, ko bi kdo drug izumil ta top.“

„Gospod minister, to je za vas pač postranska stvar. Ako želite, grem ven, si obrišem brado, si ognem drug plašč in pridem spet k vam kot popolnoma drug človek, ki ga niste še nikoli videli.“

Minister ni bil nikak neumnež in je dejal zato smehljaje:

„Prav imate! kaj si hočemo? Kupiti moramo tudi vaš top. Sicer pojedete v drugo državo in ji prodaste ta izum. Potem ne bi imelo smisla, da sem kupil vaše letalo. Koliko stane pa top?“

„Eno milijardo!“

Minister je potrepljal izumitelja po ramenu in dejal:

„Vi ste veleum! Da izumete tak top...“

„Kaj bi, gospod minister? Ko ste kupili že top, vam bom zaupal neko skrivnost: izumil sem za svoj zrakoplov oklepen ovoj, ki

ga ne prebije niti krogla iz mojega topa.“

Minister se je prijel za glavo in obupno vzkliknil:

„Gospod, ali me hočete spraviti ob pamet? Zakaj mi niste takoj ponudili tega oklepa?“

Nekaj časa sta molče sedela in kadila svoje cigarete. Nato je vprašal minister:

„Koliko?“

„Eno milijardo!“

„Vzemite pol milijarde!“

„Ne gre, gospod minister, neka druga država mi ponuja tudi eno milijardo, jaz bi pa rajši z vami sklenil kupčijo!“

„Torej, Bog z vami! Tu imate eno milijardo. Toda vi boste še upropastili našo državo!“

„Čujte,“ je še zaklical minister, „ali je oklepni ovoj res neprodiren?“

„Gotovo,“ je odgovoril izumitelj, „tako dolgo, dokler ne izumejo novih krogel s posebno probojno silo.“

„Pa bodo izumili take krogle?“ je vprašal trepetaje minister.

„So jih že izumili!“

„Kaj?? Kdo pa je izumitelj?“

„Jaz, gospod minister!“

„Vrag naj vas vzame! Zakaj pa ste o tem molčali?“

„Saj ne molčim, saj pravim, da sem izumil take krogle,“ je odgovoril skromno izumitelj.

Tedaj se je minister zlobno nasmehnil in dejal:

„Tako... potem pa boste prišli k meni in predlagali, naj kupim te krogle. Da? In ko bom kupil krogle, potem se boste ironično nasmejali in zatrdili, da ste izumili oklep proti tem kroglam.“

„Da!“ je dejal izumitelj.

„Pa nam boste prodali te krogle za eno milijardo in potem izumili spet nove krogle?“

K. MAUSER:

NALIVNO PERO

Najgrenkejši je greh, ki si ga storil materi ali očetu. Še potem, ko ostane le v spominu, peče in skeli kakor nezaceljena rana ob slabem vremenu.

Lansko leto mi je oče kupil za god nalivno pero. Ni bilo lepo niti ne drago, toda iz očetovih rok je bilo. Težko ga je kupil in ko sem se zmislil njegovih okornih, že rahlo se tresočih rok, mi je postalo to skromno darilo tako dragoceno, kakor da bi bilo vredno celega premoženja, ne pa tridesetih dinarjev.

O, to pero!

Vedno sem ga nosil s seboj, vse sem pisal z njim in kadar ga nisem rabil, sem ga su-

„Gotovo, gospod minister!“

Minister si je izpulil šop las in je kriknil besno:

„Gospod, zavedli ste me v zagato, iz katere ne vem ne kod ne kam... Kdo ste? Povejte mi svoje ime, da ga bodo ljudje lahko na vseh cestah preklinjali...“

Izumitelj je živčno skočil pokonci:

„Gospod minister, ne bom vam povedal svojega imena, a če bi logično mislili, bi uvideli, da me je sama zdrava pamet!“

Izumitelj je zaloputnil vrata in zapustil osuplega ministra samega v sobi.

Prostost

Ti si sonce našega življenja, kdo bi vroče te ne ljubil? Kdor te nima, suženj je trpljenja, on le ve, kaj je s teboj izgubil.

Z njim norčujejo se drobne ptice, ki svobodno letajo po zraku; črček nagajivo poskakuje, sova se mu roga v mraku.

Slednja stvar se veseli prostosti: po vrteh metuljček cvetke snubi, še gosonca poljubno leze in pred zimo skrbno se zabubi.

Človek pa, ki je razumno bitje, zlobno laž si za resnico vzame, spone kuje in okove brusi, teše križ za krvaveče rane.

Kdaj bo bratstvo in ljubezen narode gorja rešila? Kdaj se bo že revna zemlja zdrave pameti napila?

Limbarski

Jata ptic...

Jata drobnih črnih ptic me vsako jutro obsuje. To plahutanje se rezko mi čuje, kot da sredi srca mračna slutnja kljuje. Meni ob takem pogledu oko v svetove zre tuje, kot bi z grmičja gnezdece veter odnesel ter ga naduto po snegu raztresel.

Ko bi bilo mehko, vriskajoče poletje, ko bi zemljo odevalo ljubeče cvetje, loge, goščave, griče, planjave še petje zibalo bi, kot mati nas vse je, takrat bi s potne glave snel s cvetjem nadičen klobuk vesel in hvaležno bi s ptički zapel! —

A jaz gledam to jato črno sred januarja, ko se skoz rože ledene prikaže le zarja, ko je svet igrača mraza, snega in viharja, ko vsepovsod le glad in smrt svojo oblast poudarja... Zemlji grozijo bobneči plazovi, v zraku kot lačni volkovi hreščijo vetrovi — ptičkom in meni odprti so beli, mrzli grobovi! —

Valentin Polanšek

Ladja morskega roparja

Prevod iz angleščine

(3. nadaljevanje)

„Slabotni so dovolj, res, toda boljši od morja samega. Vse, kar moremo storiti, je, da poizkusimo vzdržati mornarje trezne; ako se nam to posreči, je bolje, kakor pa da jih utrujamo po nepotrebnem; potrebovali bodo še vse svoje moči, preden stopimo zopet na suho, ako se nam sploh kdaj posreči. Ali naj govorim z njimi?“

„Da, Oswald,“ je odgovoril kapitan; „za samega sebe se ne bojim, Bog ve; toda moja žena — moji otroci!“

„Fantje!“ je dejal Oswald, gredeč proti mornarjem, ki so molče čakali konca njihju pogovora, „ako bi še nadalje gonili črpalke, bi samo brez potrebe trtili svoje moči. V čolne moramo, zakaj dober čoln je boljše od slabe ladje. Seveda je vihar in valovje sedaj premočno zanje; zaradi tega je najbolje, da ostanemo na ladji, kolikor dolgo sploh moremo. Pojdimo torej srčno in preskrbimo čolne z živžem in vodo in češar je še treba, potem moramo zaupati v božjo usmiljenost in pa v svoje moči!“

„Noben čoln ne more plavati na takem morju,“ je dejal eden izmed mornarjev. „Mislim, ker nam je dano živeti le še malo časa, da živimo veselo. Kaj pravite k temu, fantje?“ je nadaljeval in se obrnil proti mornarjem.

Nekoliko mornarjev je bilo istih misli;

Osvald pa je stopil pred nje, prijel eno izmed sekir, ki so ležale poleg njih, šel proti mornarju, ki je tako govoril, in mu ostro pogledal v obraz:

„Williams,“ je dejal, „samo malo časa nam je morebiti še živeti, toda ne veselo. Dobro sem razumel tvoje besede. Zal bi mi bilo, ako bi moral omadeževati svoje roke s krvjo tebe ali koga drugega; toda kakor gotovo je nebo nad nami, prvemu, ki poskusi vdreti v shrambo za pijače, razkoljem glavo do ramen. Dobro veste, da se nikdar ne šalim. Sram vas bodi! Ali morete reči, da ste možje, ako hočete zaradi malo pijače izgubiti sedaj vsako upanje, da se napijete vsak dan, ko pridete na suho? Vsaka stvar ima svoj čas, in mislim: sedaj je čas, da smo trezni.“

Ker je večina mornarjev stopila na Oswaldovo stran, se je morala slabša stranka vdati in nato so začeli pripravljati čolne. Ugotovili so, da sta ladjina čolna dobro ohranjena. Nekaj mož je ukrenilo vse, da spuste čolne v morje, ker ni bilo več vzdigovalnih priprav. Še enkrat so preiskali, koliko je vode v ladji. Sedaj je stala devet čevljev visoko in ladja se je očitno pogrezala vedno bolj. Dve uri sta sedaj minili in vihar ni bil več tako močan in tudi morje, ki je bilo zaradi izpremembe vetra malo prej še zelo razburkano, je postajalo vedno bolj mirno. Vse je bilo že pripravljeno. Mornarji, ki so se zopet lotili dela, so v nekaterih ozirih pridobili prejšnjo srčnost in nova nada jih je navdajala, ko je začel veter po-

nehavati. V obeh čolnih je bilo dovolj prostora za vse mornarje in potnike. Sedaj pa je nastalo vprašanje, ki so si ga stavili mornarji in ki je pričalo o njih dobrosrčnosti.

„Kaj pa se zgodi z ubogima otrokoma, ako se bo treba cele noči in dni voziti po odprtem morju v odprtem čolnu?“

Kapitan Ingram je stopil dol k mrs. Templemorovi in ji naznanil žalostne novice. In materino srce in materin glas, oboje je ponavljalo besede mornarjev:

„Kaj naj se zgodi z ubogima otrokoma?“ Malo pred šesto uro zvečer je bilo vse urejeno. Ladjo so zopet počasi obrnili v smer vetra in spustili čolne v morje. V tem času se je bil vihar že precej polegel. Vendar je bila ladja polna vode in vsak čas je bilo pričakovati, da se pogrezne v globino.

Ni ga trenutka, ko je hladnokrvnost in odločnost potrebnejša kakor v položaju, ki smo ga popisali. Nemogoče je natanko vedeti za trenutek, kdaj se pogrezne z vodo napolnjena ladja, in ljudje, ki so na njej, so močno razburjeni, češ da ne bi ostali na njej tako dolgo, dokler se ne bi začela potapljati. Taka čustva so navdajala sedaj marsikaterega mornarja na „Cirkasijanu“ in kmalu so odšli v čolne. Vse je bilo urejeno; Oswald je poveljeval en čoln, in določilo se je, da pride mrs. Templemorova s svojima otrokoma v večjega, ki je bil pod poveljstvom kapitana Ingrama. Ko je bilo število za Oswaldov čoln določenih ljudi popolno, je čoln odplul, da naredi prostor drugemu. Nedaleč od ladje je obstal, da

počaka, da pride še drugi. Mrs. Templemorova je prišla v spremstvu kapitana Ingrama na krov in ta ji je nato pomagal v čoln. Ena izmed dojilj z enim otrokom je zadnja prisledla k njej; in kapitan Ingram, ki ji je pomagal v čoln, se je hotel ravno vrniti, da pomaga še drugi z ladje, ko se je ta nenkrat pogreznila v valovje in zadela ob čoln.

„Za Boga, pogrezuje se!“ so prestrašeni zavpili mornarji in odrinili, da bi utekli vrtincu.

Kapitana Ingrama, ki je stal v sprednjem delu čolna, je vrglo nazaj v čoln. Preden pa je mogel zopet vstati, je čoln že gnalo od ladje.

„Moj otrok!“ je ječala mati, „moj otrok!“

„Nazaj, fantje!“ je zavpil kapitan Ingram in sam prijel za veslo.

Mornarji so bili razburjeni, misleč, da se ladja potaplja. Ko pa so videli, da še vedno plava, so prijeli za vesla in poizkušali priti zopet do nje, toda zaman — morja in vetra niso mogli premagati. Kljub vsem naporom so se vedno bolj oddalili od ladje in mati je v blaznem strahu mlo prosič vila roke. Kapitan Ingram je izpodbujal mornarje k največjim naporom, vendar je kmalu spoznal, da so vsi nadaljnji poizkusi zastoj.

„Moj otrok! Moj otrok!“ je vpila mrs. Templemorova, vstala in držala roke iztegnjene proti ladji. Na kapitanovo povelje so čoln zaobrnil. Uboga mati je sedaj spoznala, da je vse upanje izgubljeno, in zgrudila se je nezavestna v čoln. (Dalje)

König König König BACKPULVER BACKPULVER BACKPULVER

Die Bilderrezepte sind erprobt,
ein Grund, warum man „König“ lobt!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 13. februarja: 07.20-07.25 Duhovni nagovor. — 07.25-08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 14. februarja: 13.55-14.25 Poročila in objave. Za našo vas. — 18.45-19.00 Vedno dobre volje... — Torek, 15. februarja: 13.55 do 14.24 Poročila in objave. Zdravniški vedež. Bojan Adamič igra svoje skladbe. — Sreda, 16. februarja: 13.55-14.25 Poročila in objave. Za uho in peto... — 18.45-19.00 Pojeta Sonja Drakster in Dušan Per tot. — Četrtek, 17. februarja: 13.55-14.25 Poročila in objave. Iz domačih logov. Poje centralni zbor SPZ p. v. P. Kernjaka. — Petek, 18. februarja: 13.55 do 14.25 Poročila in objave. Tragedija borbe za kruh. (Oddaja ob 5. obletnici smrti Prežihovega Voranca). — 18.45-19.00 Domače pesmi. — Sobota, 19. februarja: 09.00-09.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 09.30-10.00 Športni obzornik. — 18.30-19.00 Pust, pust, krivih ust. — Nedelja, 20. februarja: 07.20-07.25 Duhovni nagovor. — 07.25 do 08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri. Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“. (val 50.25, 31.10, 25.55 in 196 m)

LJUBLJANA (val 202.1, 212.4, 327.1 m)
Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327.1 m oddaja za inozemstvo.

DUNAJSKI VELESEJEM

Na Dunaju je že vse v živahnih pripravah za dunajski spomladanski velesejem, ki se bo vršil od 13.-20. marca 1955. V okviru sejma bo raketni- in astronomski muzej razstavljal in kazal filme o napredku in znanjstvih v vesmirju in letalski tehniki. Pri tem bodo polagali važnost na raketne iznajdbe in vožnjo na luno.

GOLIATH-VOZOV IZ BREMENA

(Borgward-Konzern) s obstoječo eleganco in s prvovrstno vozno lastnostjo

GOLIATH osebni voz	41.000.— šil.
GOLIATH dobavljali voz (460 kg)	43.000.— šil.
GOLIATH combi-voz	46.000.— šil.
GOLIATH ekspresni ploč-voz (950 kg kor. tež.)	44.000.— šil.
GOLIATH ekspresni omarni voz (925 kg kor. tež.)	47.000.— šil.
GOLIATH ekspresni kombi-voz za 8 oseb	52.000.— šil.

samo pri
BUCHER & BITTMANN
KLAGENFURT, St. Veiter Strasse 16, Tel. 59-94

ZENINI IN NEVESTE, POZOR!

Tapcirano pohištvo, žimice (modroci), divani, foteli, prvovrstni izdelki samo pri strokovnjaku

Josip Mairitsch

Irž. izprašani mojster za tapetništvo in dekoracije

KLAGENFURT
Priesterhausgasse 1

Cene zmerne. Prepričajte se!

Cenj. odjemalcem pekarnice

ROMAN WULTSCH

Celovec, Völkermarkterstrasse 96, Tel. 39-7-08
si dovoljujem sporočiti, da obratujem tudi po smrti mojega moža v polnem obsegu. Potrudila se bom svoje odjemalce najbolje postreči.

OTTILIA WULTSCH

Graditelji hiš in poslopij!

Najboljšo cementno strešno opeko, sive in rdeče proizvodnje, visoke cementne štirikotne zidne kamne ter razne oblike cementnih cevi nudi in dobavlja domača izdelovalnica strešne in zidne opeke po ugodnih cenah. Naročite že sedaj!

Friedrich Steinberger

CELOVEC - KLAGENFURT, Kanalaltersiedlung
Heimstättenstrasse 26

Kotiček kranjskega Janeza

Prav lepo je pozim', ko za pečko sedim, stare škarpe flikam in tobak kadim. In moje ženke glas, mi dela kratek čas, kdor če slišat' jo, naj pride v vas.

Tako smo včasih peli in živeli. Verjetno Hanzeji in Janezi po Koroški in Kranjski še pojo po istih notah in žive po istih prirodnih receptih — mene pa življenje pili in dresira, da bi naredilo iz mene vsaj strašilo podobnega mestnega možiča.

Takele in podobne pesmi amerikančki v naši vasi, ki je malo manjšo kot cela Koroška, prav čisto nič ne razumejo. Saj jim ne morem zameriti, če prav bi jim včasih rad. Lepe zasnežene gore gledajo največ le na platnu, ker je daleč okoli naše vasi sama ravnina. Prav nič ti revčiči ne vedo, kaj se pravi za pečko sedeti, seve, ker imajo sedaj povsod stanovanja na plinsko ali električno ogrevanje. Namesto ženke glas se povsod derejo radijski aparati — zato pa tudi nihče ne vabi soseda poslušati ženke glas! Je že res, da imamo par ur na teden slovenske radijske oddaje, pa kaj to meni zaleže, ko pa ima tukaj teden svojih celih 168 ur. Nekaj angleških melodij že tudi lepih — se ne smem pritoževati — dostokrat pa so take

čudne „viže“, da bi vraga z njimi prestrašil. Včasih se vprašam, kdo zlomka se takih melodij domisli, in nevem, skozi kakšna trobila glasove spuščajo.

Za božič, to moram pribiti, pa poslušamo božične melodije vsak v svojem jeziku — to je veliko, če človek pomisli, koliko različnih narodnostj živi v našem Clevelandu. Morda — mislim si pa, da ni celovski radio imel tako lepega, verskega programa kot mi tu.

ZA KRIZANKARJE

Vnetim reševalcem dela baje težave rešitev šte. 76 vodoravno. Da bo več poguma jo izdamo: „STERNEN“.

DOKTORICA TEOLOGIJE

Neka Nemka je napravila v Münchenu doktorat iz teologije. Bila je protestantka, pa je med študijem konvertirala in študij pred kratkim z doktoratom končala. Ima namen oditi na Japonsko, kjer bo delovala na katoliški univerzi v Tokiu. To je prva ženska, ki je napravila doktorat iz katoliške teologije.

Oglašuj v našem listu!

Če želite

- ▶ službo dobiti ali nuditi
- ▶ stanovanje najeti ali dati v najem
- ▶ hišo kupiti ali prodati
- ▶ avto kupiti ali prodati
- ▶ motorno kolo kupiti ali prodati
- ▶ zakonskega druga poiskati

ali če želite nekaj, česar ne morete dobiti v krogu Vaših znancev, dajte oglas v

Naš tednik-Kronika

To je NAJČENEJŠA in NAJUSPEŠNEJŠA POT do izpolnitve Vaših želja

Kolesa, motorji, različni štedilniki, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovski mehanični delavnici.

Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.

Johann Novak

MEHANIČAR IN KLJUČAVNICAR
KLAGENFURT, Feldmarschall-Konrad-Platz 1

DAMSKÉ PLAŠČE
MOŠKE OBLEKE

najboljše kvalitete in kljub temu poceni pri

Pleikner OHG.

BELJAK, HAUPTPLATZ NR. 28

Čemu ste v skrbeh, če boste še dobili „Naš tednik - Kronika“ v trafiki ali pa morda pri sosedu! Izpolnite to naročilnico in naš list dobite na dom!

Tu odrežite in pošljite kot tiskovino v kuverti na naš naslov (Celovec - Klagenfurt, Viktringer Ring 26)!

Kot naročnik dobite naš list hitro in zanesljivo!

Naročilnica

S tem naročam list

„Naš tednik - Kronika“

Plačilne možnosti: mesečno 4.— šil. za tu zemstvo. Pri plačilu za pol leta ali celo leto dobite popust.

Ime:

Naslov:
(prosimo, da točno navedete tudi pošto!)

Datum:
(Podpis)

Dolgo žije, ki SCHLEPPE pije

MALI OGLASI

VSAKA BESEDA STANE 1.10 š (IN 10% DAVKA)

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58).

Modroce, tapcirano pohištvo, dobro in poceni samo pri proizvajalcu Johann Ortner, Beljak, Widmangasse 31 ter Ringmurgasse Nr. 11.

V vseh RADIO-ZADEVAH vprašajte najprej radio-svetovalca! OTTO GAGGL Beljak - Villach

WIENER PELZWERKSTATTE

J. Vesely

Celovec-Klagenfurt
Obstplatz 2-I.

Kupuj pri proizvajalcu, kjer dobiš dobro blago poceni.

Vsak teden nove pošiljke raznih avto-vozov samo Kd. Autozentrale POTUŽNIK. Celovec - Klagenfurt, St.-Ruprechtstrasse.

Inserate

lahko naročite pri nas tudi

telefonično

Če je pa besedilo obširnejše ali oglas bolj kompliciran, lahko naročite telefonično našega zastopnika, ki se takoj zgleda pri Vas, da vam pomaga z nasvetom in prevzame naročilo.

Naša telefonska šte. 43-58

Telefonisch

können Sie jederzeit Ihre Inserate bei uns aufgeben. Falls der Text umfangreicher oder die Anzeige komplizierter ist, können Sie telefonisch unseren Vertreter bestellen, der sofort zu Ihnen kommt, um Sie zu beraten und Ihre Werbung mit Ihnen zu besprechen. Unsere Nummer 43-58.

„ELBLHOF“

Enodnevnne piščance že lahko sedaj naročite. Od 21. februarja dalje vsako sredo in četrtek interesentom oddajanje. Razpošiljanje in prevzem sledečih perutninskih pasem: Leghorn, jerebične pasme, italijanke, New-Hampshire, Rhotländer, Bored Rocks, mlade kokoši, gosje in račje piščance nudi perutninarstvo — Geflügelfarm

„ELBLHOF“

INH. FRANZ ZUBER

Celovec-Klagenfurt, Auer-von-Welsbach Strasse 7

CENIKI BREZPLACNO!

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT STADTTHEATER

11.-14. II.: „SIE“ (ni za mladino)
15.-17. II.: „Das Himmelbett“ (ni za mladino)

PRECHTL

11.-14. II.: „Schwert und Rose“
15.-21. II.: „Bruder Martin“

DOBRLA VES

12. II. ob 20. uri in 13. II. ob 16. uri „Strassenserade“
16. II. ob 20. uri „... und ewig schweigen die Wälder“ (ni za mladino)

PLIBERK

12.-14. II.: „Mannequin für Rio“ (ni za mladino)

Nemški linolej — Stragula dobra talna obloga,
CERNY, Celovec, Neuer Platz 8

Sanitarne naprave, centralne kurjave, vodovodne napeljave
ANDLINGER, Celovec, Adlergasse, tel. 20-52. Strokovni nasveti in brezplačni proračuni. Dobave po tovarniških cenah. Električne črpalke. Vse na zalogi.

ISČE SLUŽBO

Sodarski pomočnik, 20 let, pošten, Slovenec, išče poklicne zaposlitve. Staudeker Jože, Treffling, P Seeboden.

ZENITEV

Slovenka želi spoznati zaradi želite pridnega fanta ali vdovca od 43 do 58 let. Resne ponudbe pošljite na upravo lista pod značko „Poštenost“.

PFAFF novi nemški šivalni stroj

za gospodinjstvo in obrtništvo
Celovec WIENERG. 10 GRUNDNER

H. Unterdörfler

Gradbeno in pohištveno mizarstvo
Beljak, Widmann.

poceni - tudi na obroke